ALICE YATAKTA

SUSAN SONTAG

NİSAN

ALICE YATAKTA

NİSAN YAYINLARI 79
TİYATRO 10

ÖZGÜN ADI
ALICE IN BED

İLK BASIM
FARRAR STRAUS & GIROUX, NEW YORK, 1993

KAPAK TASARIMI
BÜLENT ERKMEN

BASİM İŞLEMLERİ
ACAR MATBAACILIK

MAYIS 1999

©
PUSULA PRODUCTIONS

İSTİKLÂL CADDESİ 389 BEYOĞLU 80060 İSTANBUL
TEL: (0-212) 293 6968 FAKS: 251 1735
E-MAIL: rob@turk.net

ISBN 975 7496 83 9

SUSAN SONTAG

ALICE YATAKTA

OYUN

Türkçeleştiren: Nihal Geyran Koldaş

ALICE JAMES
HEMŞİRE
GENÇ ADAM

Aile Efradının Görüntüleri
BABA
HENRY (HARRY) ağabey
ANNE

Çay Partisinde
MARGARET FULLER
EMILY DICKINSON
KUNDRY
MYRTHA, Wilis Kraliçesi

Şilte Görevlileri
Ş 1 (erkek)
Ş 2 (kadın)

Yıl: 1890
Yer: LONDRA

(Üçüncü sahne bir geri dönüş ya da anımsamadır,
olay yirmi yıl kadar önce
Cambridge, Massachusetts'te geçer.)

BİRİNCİ SAHNE

Karanlık. (ALICE'in yatak odası.)

HEMŞİRE'NİN SESİ: Tabii ki kalkabilirsin.
ALICE'İN SESİ: Kalkamam.
HEMŞİRE: Kalkmıyorsun.
ALICE: Yapamıyorum.
HEMŞİRE: Yapmıyorsun.
ALICE: Yapamıyorum. Ah. Pekâlâ.
HEMŞİRE: İste. Kalkmak iste.
ALICE: Önce ışığı yak.

ALICE'in yatak odası. Viktorya dönemine uygun aşırı doldurulmuş bir oda. Arkada geniş camlı kapılar. Kanepe, piyano. ALICE –yaklaşık kırk yaşlarında, uzun saçlı, çocuksu görünümlü bir kadın– büyük pirinç bir yatakta on adet ince yorgan altında yatmakta. Başı, omuzları ve kolları açıktadır. HEMŞİRE, uzun boylu bir kadındır. Üzerinde çizgili bir şilteden üniforma vardır ve bacak bacak üzerine atmış bir vaziyette yatağın üzerine kurulmuştur.

HEMŞİRE: Kalkacak mısın. Bu yalnızca bir irade meselesi.
ALICE: Galiba iğne saatim geldi.
HEMŞİRE: Konuyu değiştirme.
ALICE: Değiştirmiyorum. Bacaklarım hareket etmiyor.
HEMŞİRE: Ben zamanını biliyorum. Saat dörtte geliyor. Onu hoşnut etmek istiyorsun. Seni yataktan kalkmış, bir iskemlede otururken görürse mutlu olacak.
ALICE: Acaba. Beni yatakta görmeyi yeğlediğini sanıyorum.
HEMŞİRE: Ne diye.
(Aşağı atlar ya da kayarak iner.)
ALICE: Böylece nerede olduğumu biliyor. Yerimde olduğumu.
HEMŞİRE: Seni ziyaret ediyorlar. Ağabeyin. Dostların.
ALICE: Meraklı dostlar. Hâlâ yaşayıp yaşamadığımı merak eden dostlar. Bekliyorlar. Onları düş kırıklığına uğratıyorum.
HEMŞİRE: Sen de onları ziyaret etmek istemez miydin miskin. Sen hiç mi merak etmiyorsun. Bu odadan sana hâlâ bık-

kınlık gelmedi mi.
ALICE: Dışarı çık. Git, başkalarının dediği gibi, dünyayı gör.
HEMŞİRE: Evet.
ALICE: Ben buradan daha iyi görüyorum.
(Işık titrer.)
HEMŞİRE: Sakın kaderi kışkırtma.
ALICE: Yapmak istediğim de bu. Kaderi kışkırtmak. Söyler misin bana, alınyazısı neden bu kadar kesin olarak "kışkırtılamaz"dır. Sonuna kadar kalıcı, sarsılmaz, taş gibi sağlam.
HEMŞİRE: Belki biraz yüzünü pudralasan, dudaklarını rujla hafifçe pembeleştirsen. Sen de bir kadınsın ne de olsa.
ALICE: Ürkütücü bir görüntüm mü var. Söyle.
HEMŞİRE: Kaba davranmak istemiyorum.
ALICE: Söyle bana.
(HEMŞİRE bir çekmeceden bir el aynası çıkarır –oval, oyma ahşap çerçeveli, İtalyan– aynayı ALICE'in eline tutuşturur.) Benim aynam.
HEMŞİRE: Tabii ki bir aynan var.
ALICE: Bir zamanlar Sarah Bernhardt'a ait olan bir ayna. Bunu biliyor muydun. Sana hiç söylemiş miydim.
HEMŞİRE: Hiç tiyatroya gitmedim.
ALICE: Gitmelisin. Ucuz biletler var. İkinci balkondan bile sahnenin tüm genişliği görülebilir.
HEMŞİRE: Hiç zamanım olmadı.
ALICE: Seni hiç davet eden olmadı mı. Genç bir adam. Genç bir adamla gitmelisin.
HEMŞİRE: Bir gün.
ALICE: Yardım et bana.
(HEMŞİRE zili çalar. Ş1 ve Ş2 beyaz gemici kostümleriyle girerler ve ALICE'in üzerindeki yorganları kaldırırlar. Onları sahne gerisinde bir yere yığarlar.)

HEMŞİRE: Böyle daha iyi.

(Yorganlar kaldırılırken HEMŞİRE ALICE'in doğrulmasına yardımcı olur ve sırtına üç yastık dayar. ALICE aynaya bakmaktadır. Ş2 çıkar. Ş1 yorganların yanında bekler.)

ALICE: Galiba görüntümden rahatsız değilim.

HEMŞİRE: O kadar kötümser olma.

(Aynayı alır ve kendine bakar.)

Her zaman bir gelişme ve iyileşme payı vardır.

ALICE: Kuşkusuz.

HEMŞİRE: Bir kadın her zaman kendini daha çekici hale getirebilir.

ALICE: Ben o tür bir gelişmeyi düşünmüyordum. *(Yatağın içinde huzursuz bir şekilde döner.)* Neden beni kışkırtıyorsun.

HEMŞİRE: Ben sana yardım ediyorum, zavallı öksüz kız.

ALICE: Sarah Bernhardt hakkında bir keresinde ne demiştim biliyor musun. Biliyor musun. *(kendi kendini kışkırtarak)* O ahlaki bir yara, bir çıban başı. Narsizm hastalığıyla kendini yiyip bitirdi. Bunu söylemiştim.

HEMŞİRE: Biraz müzik çalayım mı.

ALICE: Ah, ah.

HEMŞİRE: Güzelim...

ALICE: Yine o düşünceler. *(kendini yatağın içinde oradan oraya atarak)* Ah, ah...

(HEMŞİRE piyanoya oturur, Parsifal'den bir bölüm çalmaya başlar.)

Belki yorganlara yeniden ihtiyacım var. Nerede. Hayır. Kendimi bir bıçak ile birlikte görüyorum. Yo. O bir tuğla. Beyninin kafasından dışarı taştığını görüyorum. O kapkara İrlandalı beyni.

(HEMŞİRE Ş1'e işaret eder. O şezlongun yanındaki masanın üzerindeki siyah torbadan bir enjektör alır ve ALICE'e iğne yapar.)

Evet, yaptım. Umurumda değil. Benden nefret ederlerse etsinler. Hepsi. Onları üzmekten bıktım. Onları rahatlatmaktan bıktım. Benden nefret etsinler. Ah, rahatlama. *(Giderek ağırlaşır.)* Böyle ne rahat...

(HEMŞİRE hâlâ piyano çalmaktadır. Işıklar azalır. ALICE uyur. Sahne loş bir hale gelir. Bütünüyle karanlık olmadan önce biraz daha müzik sesi duyulur.)

Daha genç görünen ALICE sahnenin ortasında bir ışık huzmesi içinde uzun beyaz bir giysi ile durmaktadır. Işık yavaş yavaş genişleyerek ve güçlenerek ALICE'in içinde bulunduğu babasının çalışma odasını gözlerimizin önüne serer. Kitaplar, kitaplar. BABA bir merdiven üzerindedir.

ALICE: Baba.
BABA: Bir dakika daha.
ALICE: Baba.
BABA: Yalnızca bir dakika.
(BABA merdivenden sallanarak iner. Dimdik masaya doğru yürür ve dik arkalıklı koltuğuna oturur.)
ALICE: Baba.
BABA: Efendim canım.
ALICE: Baba.
BABA: Dinliyorum Alice. Meşgulüm ama.
ALICE: Baba.
BABA: Makul ol çocuğum. Sana bu çok sıkışık durumumda, zamanımın bir bölümünü ayırıyorum. İhtiyacın olduğu kadarını.
ALICE: Baba.
BABA: Dinliyorum. Sabırla.
ALICE: Baba.
BABA: Oturuyorum. Dinleme pozisyonundayım.
ALICE: Baba.

BABA: Senin için konuşmak hiçbir zaman zor olmadı öyle değil mi. Biz kendimizi çok iyi ifade edebilen bir aileyiz. Ben ve dört erkek kardeşin. Seninle öyle gurur duyuyordum ki Alice. Biz hepimiz, açıkça söylemek gerekirse birbirimizle gurur duyarız. Aile olarak.

ALICE: Baba.

BABA: Sen de en küçüğümüz. Bebeğimiz. Bizim küçük kızımız.

ALICE: Baba.

BABA: Benim zeki konuşkan çocuklarım. Her zaman gevezelik ederler. Hep gürültücüdürler. Babalarını soru bombardımanına tutarlar. Küçük meraklı zihinleri. Anlamını daha öğrenmeden büyük büyük sözcükleri kullanırlar. Sürekli konuşurlar, konuşurlar.

ALICE: Baba.

BABA: Sıkıldın mı tatlım. Ben seni kadınların dırdırı ile sınırlamadım. Sana da ağabeylerine yaptığım gibi kitaplığımın kapılarını açtım.

ALICE: Baba.

BABA: Çok acımasızsın sevgili yavrum. Beni öfkelendirmeye mi çalışıyorsun. *(duraklama)* Bana anneni hatırlatıyorsun.

ALICE: Baba.

BABA *(soğuk)*: O da sessizliği ile beni öfkelendirirdi. Eğer bana karşı bir suçlamada bulunmak istiyorsan, lütfen açıkça söyleme cesaretini göster.

(Parsifal müziği sahnenin dışından duyulur.)

ALICE: Çok mutsuzum anne.

BABA: Baba, yavrucuğum. Ben senin babanım.

ALICE: Çok mutsuzum baba.

BABA: Bana ne sormak istemiştin.

ALICE: Bir insanın, evet bir insanın kendi hayatma son ver-

mesi yanlış mıdır.

BABA: Seni sevenleri neden üzmek istiyorsun. Bize bu acıyı çektirmek doğru değil.

ALICE: Çaba gösterdim baba.

BABA: Eğer bir kez çaba göstermişsen sürekli çaba göstermemen için de bir neden yok.

ALICE: Baba tırmandığım ağacın yapraklarını çoktan geride bıraktım ben.

BABA: Benim fikrime göre yavrucuğum, bir hayli değerli olan yeteneklerinin sen daha farkında bile değilsin. Mensubu olduğun aile, şayanı hayret nitelemesinin çok ötesinde ve bilirsin gereksiz yere yüceltmem kimseyi, sen bu ailenin en az cevherli üyesi değilsin. Beş çocuğum içinde seni deha bakımından üçüncü sıraya yerleştirebilirim. Beni duyuyor musun. İki erkek kardeşinden daha az zeki olmakla birlikte, öbür iki erkek kardeşini geride bırakırsın. Senin ailemiz içindeki bu ortalama yerin başka herhangi bir aile içinde eşi bulunmaz bir deha konumuna sahip olman demektir.

(ALICE merdivene doğru gitmiştir. Birkaç basamak tırmanır. Raflardaki kitapları inceler. Birine uzanıp alır. Bir tuğladır. Ve yavaşça aşağı iner.)

Yalnızca yeteneklerini kullanma konusunda vereceğin kararla, başarıya ulaşmak için önünde geniş bir ufuk belirecek. Sonsuz fırsat kapıları açılacaktır. Kadın olduğun halde. Evet, sanıyorum sen aile yaşamına uyabilecek yapıda biri değilsin. O keskin zekânı kullanmalısın. Aklını korkusuzca, erkekleri gücendirme korkusu olmaksızın kullan.

(ALICE arkasında, tuğlayı onun başı üzerinde tutarak durmaktadır. BABA ona doğru döner, gülümser ve elini uzatır. ALICE tuğlayı ona verir.)

Ne de ağır bir cilt. Unutmuşum. Cilt üç. Ödünç almak ister

misin.

(ALICE başını sallar)

Enteresan olabilir. Ayrıca senin, kendine zor gelen kitapları okumayı sevdiğini biliyorum. Sen de erkek kardeşlerin gibi üç yaşında okumaya başlamıştın.

ALICE: Baba ben sana ne söyledim.

BABA: Mutsuz olduğunu. Veya kitabı almak istemediğini.

ALICE: Dinle beni baba. Çaresizlik benim normal halim.

BABA: Sanatçılar böyle derler. Belki sen de bir sanatçısın.

ALICE: Sanatçı bir şeyi tamamlayan kişidir.

BABA: Zavallı yavrum. Bütün o yetenek. Bizim yeteneğimiz. Ailemizin yeteneği. Ne yapabilirim. Sen gerçekten, gerçekten benden izin istiyorsun.

ALICE: Ne istediğimi biliyorsun.

BABA: Ama başka bir şey istemek için bir çaba göstermiyorsun.

ALICE: Ne kadar mutsuz olduğumu görmek seni etkilemiyor mu baba.

BABA: Biraz çaba göster. Olayları başka açıdan gör. Daha uzaktan bakmaya çalış.

ALICE: Uzaklık.

(ALICE sahnenin gerisine doğru uzaklaşmaya başlar.)

BABA: Sana bir sır vereceğim kızım.

ALICE: Sır.

BABA: Gerçekte olan hiçbir şeyin en ufak bir önemi yok aslında.

(ALICE durur. Şaşırmıştır.)

ALICE: Hiçbir şeyin mi?

(BABA sırtını seyirciye döner. Sağ bacağının vidasını gevşetir ve geriye dönerken bağlantısını gösterir. Ya da bir çekiç alır ve onu sağ bacağına indirir ve tahta olduğu anlaşılır.)

BABA: Bana bacak vazifesi gören şu tahta parçasını görüyor musun. Gerçek iki yetişkin bacağına sahip olabilmenin nasıl bir şey olduğunu hayal ederdim hep. O zamanlar çocuktum. Şimdi değilim. Hayatımın akışının öylesine içine girdim, öylesine kapıldım ki artık kıyısını göremiyorum.

(Işık yavaşça kararmaya başlar. BABA masasının gözünden telaşla bir madenci lambası alıp başının üzerine takar. Işık bütünüyle söner. Yalnız BABA'nın alnından yayılan lambanın ışığı aydınlatmaktadır sahneyi.)

Alice?

ALICE: Baba.

BABA: Yapma. Dayanamam. Neredesin. Seni göremiyorum.

ALICE: Buradayım baba. Baba bana öyküler okudun. Beni omuzlarında taşıdın.

BABA: Evet. Kötü bir baba mı oldum. Seni düşüncelerinde özgür bıraktım. Kötü bir baba değilim. Sana bebeklerinle oynamanı ve kitapları erkek kardeşlerine bırakmanı söylemedim. Elimi elbisenin altına sokup senden annene hiçbir şey söylememeni istemedim.

(Işık huzmesi ALICE'i sahnenin gerisinde bir salıncakta bulur. Ş1 onu sallıyor, Ş2 ise kenarda duruyordur. Işık yükselir.)

Sana sorular sordum. İlgi gösterdim.

ALICE: Buradayım baba. Yanıtını bekliyorum.

BABA: Hangi soruya.

ALICE: Kendimi öldürebilir miyim Baba.

BABA: Neden bana soruyorsun. Eğer gerçekten bunu yapmaya karar verdiysen, seni durdurabilir miyim. Senin o kararlı dimağın.

(Işık yavaşça kararır sahnenin önünde)

ALICE: Evet, belki. Belki de hayır.

(Yalnızca sahnenin arkasında salıncaktaki ALICE ışık almaktadır.)

BABA'NIN SESİ: Ben sana hayat verdim. Hayattan yana olmalıyım.

ALICE: Bana annem hayat verdi.

BABA'NIN SESİ: Annen olsam, farklı olabilir miydi.

(Işıklar açılır. BABA şimdi bir elbise giymektedir.)

Bana yeniden sor. Annene sor.

ALICE: Baba kendimi öldürebilir miyim.

BABA: Seni doğuran annen hayır diyor.

ALICE: Ya babam.

BABA: Baban istediğini yap diyor.

ALICE *(hülyalı):* İstemek. İste...

(Arkasından itilmeden salıncakta sallanır.)

BABA: Ben yalnızca tek bir şey istiyorum. Yavaşça yap. Yumuşakça. Arkada bıraktıklarını incitmeden...

ALICE: Düşebileceğim bir delik var mı. Önce uykuya mı dalmam gerek.

(Müzik yükselir. ALICE kendini geriye fırlatır, Ş1 ve Ş2'nin kollarına düşer. Işık söner.)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

ALICE'in yatak odası. Ancak bu kez 2. SAHNE'de göründüğünden farklı –tercihen ters açıdan– görünüyor. ALICE normal sayıda yorgan altında uyuyor. HARRY yatağın kenarında oturmuş, onun elini tutuyor. Kırklı yaşlarının sonunda bir adam. Şişman ve kaftan giyiyor. HEMŞİRE kapının yanında duruyor.

HEMŞİRE: Biraz sonra uyanır. Geleceğinizi duymak onu çok heyecanlandırdı.

HARRY: Zavallı miniğim.

(ALICE uyanır. HEMŞİRE ayaklarının ucuna basarak dışarı çıkar.)

ALICE: Ahh. Geleli çok oldu mu. Beni uyandırsaydın.

HARRY: Ben yalnız...

ALICE: Ağzım açık uyumuşum. Yastığın üzerine tükürüğüm aktı mı.

HARRY: Ben daha yeni gelmiştim.

ALICE: Yastık ıslak. *(Adamın elini alıp kendine doğru çeker.)* Bak, dokun, yastığa dokun. Ağzımdan su akıyordu. Ne kadar iğrençtim kimbilir.

(HARRY ayağa kalkar.)

HARRY: Bu çok acı. Hemşire!

ALICE: Yoo, hayır Harry, lütfen.

HARRY: Böyle isterik davranmayacaksın. Kendimi böyle perişan hissetmeme neden olacak davranışlarda bulunmaktan vazgeç. *(Oturur.)* Bana söz ver.

ALICE: Söz veriyorum.

HARRY: Ağabeyinin çok sevdiği o zalim, eğlendirici, zeki küçük kız olacaksın tamam mı.
ALICE: Söz. Bak.
(ALICE başına kırmızı tığ işi bir gecelik takkesi geçirir. HARRY güler.)
HARRY: Düşünceli baykuşu dış dünyalara açılıp, yabancı oklara, şunlara bunlara hedef olurken, benim küçük tavşanım o sıcacık, güvenli yuvasında neler neler düşünüyordu.
ALICE: Harry neden böyle olduğuma dair son fikrin ne. Sakın duyarlılığını neden gösterme.
HARRY: Böyle bir niyetim yok. *(sıcak bir tavırla)* Çok zeki olduğun için böyle olduğunu düşünüyorum.
ALICE: Hiç de zeki olmadığımı düşünüyorum. Gerçek olan da bu. Gerçeği öğrenmek istiyorsan tabii.
HARRY: Ah minik fare. Kendine haksızlık ediyorsun. Belki de sen en akıllımızsın.
ALICE: Benimle dalga geçme. Benimle oynama.
HARRY: Oynamıyorum.
ALICE: Bana patronluk taslama.
HARRY: Yapmıyorum canım benim.
ALICE: Benim senden daha zeki olduğumu düşünmediğini biliyorum Harry.
HARRY: Zekâ nedir ki. Bir biçim, yoğunluğun aldığı bir biçimdir. Ve evet, evet canım, ben senin irade gücünün ve kişiliğinin olağanüstü yoğunluğu ile rekabet edemem. Böyle bir kişilik gündelik hayatta büyük sorunlarla karşı karşıya bırakır insanı. Eğer sen böyle bir yaşamı seçtiysen, yani hayatın gerçeklerini sürekli olarak abartarak, aşırı bir hassasiyetle değerlendirme durumu içinde hapsedeceksen kendini... senin o felaket o trajik...
ALICE: Trajik.

HARRY: "Onun trajik sağlığı hayat karşısındaki sorunları için bir açıdan tek çözümdü... çünkü eşitlik ve karşılıklı güven gibi şeylere ihtiyacı ve gereksinimi bir şekilde bastırılmış oluyordu."

ALICE: Ne kadar korkunç şeyler söylüyorsun. Neden eşitlik ve karşılıklı güven benim için senin için olduğundan daha önemli bir sorun olsun. Söyle bana. Benim için söyleyeceğin bu mu.

HARRY: Henüz değil. Bu, benim iki yıl sonra sen 43 yaşında öldüğünde senin için söyleyeceğim şey.

ALICE: Sakın söyleme.

HARRY: Tabii ki hayır. Söylemeyeceğim.

(ALICE'in yanağını okşamak için öne eğilir.)

ALICE: Hayır, hayır aldırmıyorum. Düşündüğümden daha meraklı olduğumu fark ediyorum. Pekâlâ her şeyi birden öğrenelim. Ben yapar mıyım, eylemin zaman kipleri tuhaf bir biçimde güçlü öyle değil mi. Şöyle söyleyeyim; yapacak mıyım... yani... kendi hayatıma son verecek miyim.

HARRY: Sen hayattan vazgeçmezsin.

ALICE: Bütün bu konuşmalardan sonra kendimden utanmalıyım.

HARRY *(şefkatle gülümseyerek)*: Evet.

ALICE: Demek intihar etmedim. Ve şu sır dolu sessizliğinden anladığıma göre tehlikeli bir hastalığa yakalanacağım. Şimdi çektiğim bu usandırıcı sinir hastalığından daha iyidir. Kendimi hiçbir zaman Elizabeth Barrett gibi göremedim. Kendimi bir edebi yetenek ya da ateşli bir kurtarıcı yerine koyamadım. *(Duraksar.)* Kanser.

HARRY: Ne yazık ki.

ALICE: Dediklerine göre insan çok acı çekermiş.

HARRY: Suratını asma güzelim. Senin o hayran olunası ruhu-

nun ve yürekli kişiliğinin seni yarı yolda bırakması olanaksız.

ALICE: Babam da trajik sonumun, senin söylediğin gibi benim durumum için iyi bir çözüm olduğunu mu düşünüyordu.

HARRY: Bunu daha henüz söylemedim. *Söyleyeceğim.*

ALICE: Böyle düşündü mü. İyi bir çözüm. Böyle mi düşündü.

(Komodinin üzerindeki gece lambasını devirir.)

HARRY: Bunu ben nasıl bilebilirim canım. Babamız öldü. Onda hiçbir zaman bizdeki dar görüşlülüğü fark etmedim.

(Zili çalar.)

Babamızın nasıl doğuştan iyimser bir kişiliği olduğunu bilirsin. Baktıklarımızı gölgeleriyle birlikte gören bizleriz.

(Ş1 ve Ş2 içeri girerler. Lambayı sallarlar. ALICE'in üzerine bir yorgan daha koyup çıkarlar.)

ALICE: Aslında yorgun değilim.

HARRY: Senin şu azize hemşireni çağırayım mı.

ALICE: Hayır, hayır. Gitmeye kalkma. Bana söz verdin. Yeni kitaptan bir kaç bölüm getirdin mi. Bana yeni dedikodular anlatacak mısın. Bana...

(HARRY uzanıp onun alnını okşar.)

HARRY: Ama önce ilacını al.

ALICE: Evet. Düş görmemi sağlıyor.

(HARRY ona şişeyi ve bir kaşık uzatır. ALICE ilacı içer.)

Harry bana doğruyu söyle.

ALICE: Tabii benim canımın içi. Sen benim değerli minik tosbağam değil misin.

ALICE: Harry sen hiç, ...galiba çekmek diyorlar ona... sen hiç esrar içtin mi. Sakın yalan söyleme. Söyle hadi.

HARRY: Tabii ki hayır.

ALICE: Hiç. Hiç istemedin bile. Harry! Harry! Bana bak. Ali-

ce'ine bak!
HARRY *(güler)*: Pekâlâ, en azından bunu hayal ettim. Ama hayır. Hiç. Ben bizim Wim gibi değilim, zihnimle deneylere girişecek biri değilim.
ALICE: Ben yapabilseydim, yapardım.
HARRY: Neden.
ALICE: Ölü balıklar yüzmek zorundadırlar.
HARRY: Ben ortada ölü balık görmüyorum. Benim gördüğüm berrak bir pınar; kuşkunun yarattığı engellerin asla durduramadığı ya da bulandıramadığı kesintisiz, kendiliğinden kolayca akan bir su kaynağı.
ALICE: Benim sözlerimle konuşuyorsun. Evet, sevgili ağabeyim, benim cümlelerimle konuşuyorsun. Bundan utanç mı duymalıyım yoksa böbürlenmeli miyim, bilmiyorum.
HARRY: Senin kendini ifade biçimine ne kadar hayranlık duyduğumu her zaman söylemişimdir.
ALICE: Geri alıyorum.
HARRY: Ama ne kadar çok mücadele ettin canım benim. Senin geri çekilme olarak adlandırdığına ben "kazanıldığı yeni fark edilen zafer" diyorum. Sen, hatta sen bile, o hırçın, coşkulu ruhunun arada dinlenmeye gereksinimi olduğunu kabulleniyorsun.
ALICE: Geri çekilme. Yenilgi.
HARRY: Hayır.
ALICE: Bitkinlik. "Uzun süren ve hiç azalmayan gerginlik, bir tanesi dışında tüm özlemleri yordu: Dinlenme! Toparlanma dönemi geride kaldı ve kişi bu uzun kuşatma döneminde her türlü kısıtlanmaya rıza gösterdi."
HARRY: Canım benim!
ALICE: Elimde değil. Şimdi de ben kendi sözlerimden alıntı yapıyorum. Ah.

(HARRY çevresine endişe ile bakınır.)

Ah. Ah.

(Ş1 ve Ş2 içeri girerler. Bir başka yorgan.)

HARRY: Sakin ol canım.

ALICE: Ah, insan iyi olmaktan dolayı nasıl hasta oluyor... Bir patlayabilseydim ve herkesi en az bir yirmi dört saat boyunca mutsuz edebilseydim kendime nasıl da saygı duyardım.

HARRY: Yalnızca yirmi dört saat.

ALICE: Ah, sen bir erkeksin. Oysa benim düşüncelerim, bir kadının düşünceleri çok önemsiz. Haklısın. Yirmi dört yıl için. *(Güler.)* Yirmi dört hayat boyu.

HARRY: Bir dene. Belki de sandığın kadar iyi değilsindir. Belki de bizi bir hayli düzenli bir biçimde mutsuz ediyorsundur.

ALICE: Evet, belki de ben iyi değilim. Yalnızca aptalım. Şimdi artık babamız yok ve orada değil de burada yaşıyoruz. Gerçi ben bir odada yaşıyorum, ve seni, beni ziyaret etme inceliğinde bulunduğun zaman görüyorum.Ve düşünsel hareketliliğim ve canlılığım konusunda Hemşire'ye bağımlıyım. Bu durumda giderek aptallaşmama şaşmamalı. Sonra şu büyük fikirler geliyor aklıma. Zihnimin yeni bir kavrayış dalgasıyla aydınlandığı bazı anlar oluyor. Öyle ki, birden evrenin gizemli perdesini parçaladığımı hissediyorum... Aynı anda ya ilaç saatim gelmiş oluyor, ya da saçlarımın taranması veya çarşafımın değiştirilmesi gerekiyor. Ya da yorganlar... Her şeyin çok net göründüğü çok özel ve bireysel bir doruk noktasına ulaştığımı düşünürken, babamın her zamanki deyişi ile, sayısız "uçuş"larımdan birini yaşadığım ortaya çıkıyor.

HARRY: Şu yorganlardan birini kaldırayım. Kendim yapabilirim.

ALICE: O kadar derin soluk alma. Biraz harekete ihtiyacın var. Dinle bak, ben yenildim. Sorun her şeyi nasıl sona erdir-

mek gerektiği.
HARRY: Sana sonun ne olduğunu söyledim. Artık bu konuda konuşmayacağız.
ALICE: Canım ne isterse onun hakkında konuşurum. Daha farklı bir son olabilir. Belki kıl payıyla kurtulacağım belki son anda her şey değişecek.
HARRY: Diretiyorsun.
(Ayağa kalkar.)
Yapma.
ALICE: Sana babamla yaptığım konuşmayı anlattım. Yirmi yaşındaydım..
HARRY: Kaç kere anlattın.
ALICE: Senden izin istemiyorum Harry. Bana o kadar çok izin verdin ki.
HARRY: Hiçbir zaman onun verdiği yanıtı vermezdim sana.
(Oturur.)
Bizi, bizim senin yüzünden çekeceğimiz acıdan uzak tutma zorunluluğun yok. Senden bunu isteyemeyiz. *(Gözyaşlarını tutmak için çaba sarf eder.)* Bize karşı anlayışlı olma, bırak bu acıyı çekelim. Hepimizden daha çok yaşamayı hak ediyorsun. Yeter ki bunu iste.
ALICE: Ah istemek. Bana bu daha önce de söylendi.
HARRY: Kendine saygı meselesi.
ALICE: Bu da istemek oluyor.
HARRY: Canım benim sözcüklerle oynuyorsun.
ALICE: Bu sadece bir yanıt. Niyetim ille de üste çıkmak değildi.
HARRY: Çocukken mutlu muydun. Yani ne zamana kadar. Mutlu olmuş olman gerekir. Hiç kimse çaresizlikle başlamaz hayata. Mutlu olmuş olman gerekir. Neden anımsamıyorum. *(gözyaşları içinde)* Seni bütün yaşamım boyunca tanıyorum.

ALICE: Hayır. Ben seni tüm yaşamım boyunca tanıyorum. Sen daha büyüksün. Harry lütfen ağlama.

HARRY *(gözyaşlarını siler)*: Biliyorum, yaşamak istemeni sağlayamam. Ya da ölümü daha az temkinli bir aşinalık duygusuyla karşılamanı bekleyemem.

ALICE: Yeter. Bana kendinden söz et.

HARRY: Şimdi kim kimi teselli ediyor.

ALICE: Ben kadınım ve erkekleri rahatlatmak ve onlara güven vermek kadınların işidir. Hatta yatakta olduklarında bile. Erkeklerin onları rahatlatmak için ayak uçlarına basarak geldikleri hasta yataklarında, ölüm döşeklerinde ve loğusa yataklarında bile, öyle değil mi.

HARRY: Ne kadar acı konuşuyorsun kardeşim. Babamız her zaman çok acı konuştuğunu söylerdi.

ALICE: Kendime gülemeyecek kadar acı dolu değilim. Sana da. Hatta babama bile...

(Harry bir başka yorgan getirmeleri için işaret eder.)

Evet, üşüdüm.

HARRY: Şimdi daha rahat görünüyorsun. Kendini kaybetmezsin.

ALICE: Neden bu kadar şişmansın Harry. Oh. Bunu da kim söyledi.

HARRY: Uyu, uyu canım.

ALICE: Daha değil. Yaklaş, eğil, Harry. Bana bir hikâye anlat. Bana dünyayı getir. Seninle gülmek istiyorum. Seninle arzulamak, gıpta etmek istiyorum, seninle bir kenara fırlatılıp atılmak, seninle kendimi üstün hissetmek istiyorum, kuğum benim.

HARRY: Benim biricik sevgili kızım.

(Öne eğilir. Müzik yükselir. Işıklar çok yavaş kararır.)

Bir veranda ya da camekânlı bir oda. Ağaca benzer büyük bir bitki. Üzerine beyaz bir örtü serili uzun bir masa. Masanın üstünde çaydanlık, tepsi, fincanlar, tabaklar. Beyaz renkli hasır sandalyeler masanın bir ucuna dizilmiş. Sandalyelerden birinde MARGARET elinde bir fincan ve tabakla oturmuş kitap okuyor. Başında bir şapka var. Sağlıklı, basit, sıcak bir görüntüsü var. Bir başka sandalyede KUNDRY başı öne düşmüş, uyumakta... EMILY narin bir hareketle içeri girer.

EMILY: Margaret. Kalkma.
MARGARET: Erken mi geldik.
EMILY: Şefkatin mevsimi yoktur.
MARGARET: Galiba ben biraz erkenciyim. Belki sen tam zamanında geldin.
EMILY: Beklemek uzun bir karşılamadır.
MARGARET: Çayı limonlu içmeli. Benimki sütlü. Sana bir şey ikram etmem gerekiyor mu. Ama kendimi ev sahibi konumunda hissetmiyorum doğrusu.
EMILY *(KUNDRY'ye bakarak)*: Uyanacak mı.
MARGARET: Bu bize bağlı. İhtiyaca bağlı.
EMILY: Başkalarının da olmasını isterdim.
MARGARET: Yardımcı olmayı kastediyorum. Yardımcı olabilirim sanıyorum.
EMILY: Gereksinme bir çiçek gibidir. Ve ben çiçeğimi gülümsemeye hazırladım.

(MARGARET çayından bir yudum alırken kitabını kucağına bırakır. Kitap yere düşer. EMILY eğilip alır, MARGARET'e verir.)

MARGARET: Teşekkürler.

EMILY: Başka kim gelecek öyleyse.

MARGARET: Neden başkalarının da olmasını istiyorsun. Zaten gereğinden fazlayız.

EMILY: Sana her zaman saygı duyacağım.

MARGARET: Lütfen. Beni olağanüstü etkileyici bulduğunu söyleme sakın.

EMILY: Evet. Ama korkularıma karşı gelmekten nasıl da zevk alıyorum!

MARGARET: Anladığım kadarıyla, buradaki mesele korkularımız veya acılarımız değil.

(Ş1 ve Ş2 ALICE'i içeri taşırlar.)

İşte. Kızımız geldi.

(ALICE masanın ucundaki sandalyeye oturtulur. Dizlerine karışık desenli ve renkli bir şal örtülür. MARGARET sandalyesini onun yanına çeker.)

Alice, Emily benimle yalnız olmaktan dolayı çok etkilendiğini, benim etkim altında kaldığını söyledi. Birisi sana böyle söylese bu seni çok üzmez mi.

ALICE: Eminim, Emily bunu sana bir iltifat olarak söylemiştir.

EMILY: Söylemedim. Bunu kabullendim. Kabullenme bir başka mevsimdir.

MARGARET *(ALICE'e):* Birisi sana böyle söylese korkudan büzüşmez misin.

ALICE: Ne kadar güzel bir gün. Herhangi birinin bana böyle bir şey söylemesi akıldışı ve gülünç olurdu.

MARGARET: Saçma. Tabii ki sana ve senin hakkında böyle bir şey söylendi. Sen kaçak güreşiyorsun. Ya söylenenleri iltifat

olarak alıyorsun ve istesen de istemesen de seni yücelten kişinin üzerine binip onu sürmeye kalkışıyorsun. Ya da karşındakini rahatlatmak için onu ikna etmeye, aşağıdan almaya başlıyorsun.

(EMILY kapıya doğru yürür.)

Emily nereye gidiyorsun.

ALICE: Emily.

EMILY: Çiçek getirdim. Gerçekten getirdim. Bekleyin.

(Çıkar.)

MARGARET: Sence onu gücendirdim mi. Gerçekten çok üzgünüm. Bazen çok güçlü bir dürtünün etkisiyle hareket ediyordum ve kafamdan geçenleri açıklayamıyordum. Kişiliğimin gereğine göre davranıyordum. Çok korkunç bir dünya bu. Başka özelliklerinin yanında basitliğiyle.

ALICE: Bana içini dökebilirsin. Hadi.

MARGARET: Onu incittiysem çok üzülürüm.

ALICE: Dönecek. Söz verdi. Hadi, yalnızca bu an ile uğraşalım. Sana hayranlık duyuyordum. Yaşama, yazma, çoşkulu olma ve dünyayı gezme cesaretini bulmuş olmana hayranım.

MARGARET: Ben başkaları için utanç kaynağı oldum. Ve çok insan ben öldüğümde rahatladı.

ALICE: Ben de kendim için bir utanç kaynağıyım. *(Güler.)* Ve sen yaşamak istedin. Bak seni ancak ne susturabildi. Öfkeli kabarmış sular.

(MARGARET içini çeker.)

Affedersin. Sana yaşadıklarını bu kadar hafif bir dille anımsatmak istemezdim. Ben ölüm hakkında o kadar çok düşündüm ki. Benim için öylesine yatıştırıcı, tanıdık bir düşünceye dönüştü ki, dış dünyaya açıldığında nasıl ağır bir gerçek olduğunu unutuyorum.

(Duraklar.)

Ben çok hafif, uçucu bir hayat yaşıyorum. Bir şeylerin beni aşağıda tutması gerek.

MARGARET: Çok korkunç bir sondu. Bebeğimi kurtarmak istedim. Kıyıya bir kaç yüz metre uzaklıkta boğulduk.

ALICE: Beni affet. Böyle kişisel konulara girmemeliydim.

MARGARET: Ben yapabildiğim her zaman bunu yaparım. *(KUNDRY'ye bakar.)*

Onun uyumaya devam etmesinin kabalık olduğunu düşünmekle birlikte ona karşı anlayışlı olmaya çalışıyorum.

ALICE: Onu uyandırmayalım. Bence bir parti için iki kişi en uygun sayıdır. Ve kederli olmayalım. Daha iç açıcı bir sonuca varmak istiyorum.

MARGARET: Biraz çay ister misin. Galiba burada nezaket kurallarına uyan tek kişi benim.

ALICE: Limonlu çay.

MARGARET: Limonlu çay isteyeceğini biliyordum. Emily'ye de öyle dedim; ben sütlü çayı tercih ederken. Senin...

(Çaydanlığın içine bakar.)

Ama kalmamış. Sana ikramda bulunmamalıydım çünkü ev sahibi değilim ve olmayı da istemiyorum.

(KUNDRY başını kaldırır. Saçı başı darmadağınıktır. Hâlâ uyuyormuş gibi konuşur.)

KUNDRY: Acı çektiğim için uyuduğumu söyleyebileceğiniz gibi, uyuduğum için acı çektiğimi de söyleyebilirsiniz.

ALICE: Kundry.

KUNDRY: Kim seslendi.

ALICE: Sana zarar vermek isteyen biri değil.

KUNDRY: Neden uyandırıldım. Uyumak istiyorum.

(Başını yeniden masaya koyar ve uyur.)

MARGARET: Seni endişelendirmek istemiyorum.

ALICE: Ne.

MARGARET: Çay. Keşke çay olsaydı. Ama bundan yakınması gereken ya da çay tedarik etmesi gereken kişi ben değilim. O halde tüttürelim...

ALICE: Evet, evet. Ben de tam bunu düşünüyordum.

(Zili çalar. Ş1 ve Ş2 bir servis masasını sürerek içeri girerler. Bir düzine kadar yorgan, esrar içmek için malzeme; örneğin iki büyük pipo vb. Sahne dışından zayıf bir Parsifal müziği duyulur.)

Emily'yi beklemeyelim. Yaramazlık mı yapıyoruz. Bu özel zevkin Emily'ye uygun olduğunu hiç sanmıyorum.

(Gülerler.)

Ne kadar yakışıksız.

(ALICE MARGARET'e doğru eğilir sonra aniden geri çekilir.) Ah galiba sıradanlıktan yanayım ben. Ona, kendime ya da bir başkasına ihanet ediyorum. Ah. Konuşmak istediğim kişi bu mu.

MARGARET: Evet. Ben.

(Ş1 ve Ş2 üçer tane yorganı iki grup halinde yere bırakırlar. Öbürlerini bir kenara koyarlar.)

Sanırım, yaşamak için dâhi olmaya gerek yok.

ALICE *(hâlâ tedirgin ve heyecanlı)*: Kendime ihanet ediyorum.

MARGARET *(soğuk)*: İki kişi olmak çok rahatsız edici. İhanet olasılığı, korkarım iki kişilik bir ortamda daha fazladır.

(Duraksar. ALICE'i beklentiyle süzer.)

ALICE *(birden gevşeyerek)*: Tabii ki haklısın. Ben kendimi gereğinden fazla ciddiye alıyorum. Oh. *(Güler.)* Hâlâ ikiyim öyle değil mi. Korkarım parti düzenleme, hatta bir partiye katılma konusunda yetenekli değilim.

Ş2 yere bir şey düşürerek gürültülü bir ses çıkarır.)

KUNDRY *(gözleri kapalı, başını kaldırarak)*: Neden uyandırıldım.

MARGARET KUNDRY'nin omzuna hafifçe vurur. ALICE'e bakar

ve başını sallar.)

MARGARET: Ah bu yitik ruh.

ALICE: Benim pek kısıtlı olan "partiler" deneyimime göre...

MARGARET: Kendini küçümseme. Bu birinci kural.

ALICE: Ben onun kaba olduğunu söylemeye hazır olmadığımı söyleyecektim. Ona acıyorum.

MARGARET: İddiaya girerim bizimle eninde sonunda ilgilenecektir.

(Ş1 ve Ş2 ALICE ve MARGARET'i ellerindeki esrar çubukları ile birlikte yorganların üzerine taşırlar. Müzik yükselir. Işıklar azalır.)

ALICE: Yere uzanmaya bayılıyorum. Ya sen.

MARGARET *(yorgun bir sesle):* Ben çok hareketliydim. *(Çubuktan içine çeker.)* Ama artık kendim değilim.

ALICE *(güler):* Gördün mü. Sen de. Her ikiniz birden. Düşünmeye başladığında hep aynı şey olur.

MARGARET *(hülyalı):* Kendim değilim. Çevreme uymaya çalışıyorum.

ALICE *(içini çekerek):* Roma'yı hiç görmedim. Ve hiçbir zaman görmeyeceğim.

MARGARET: Tıpkı senin hayal ettiğin gibi. O kadar güzel. Orayı kafanda canlandırıyor musun.

ALICE: Sanırım sen intihara karşısın.

MARGARET: Hiç anlayamadım. Zaten çok erken ölüyoruz.

ALICE *(doğrulup otururak):* Kundry'yi de terk ettik. Herhalde o da burada bizimle yatsaydı daha rahat ederdi.

MARGARET: Dikkat edersen Kundry bile kendini öldürmüyor.

(ALICE şiltenin üzerine uzanır. Çubuğu içine çeker.)

ALICE: Bir tavsiye bekledim. Saygı duyabileceğim bir kadından. Bugüne kadar hep erkeklerden öğüt aldım.

MARGARET: Herkes bana iyiliğim için öğüt veriyordu. Asıl

istedikleri onları utandırmamı önlemekti.
ALICE: Kesinlikle doğru.
(Gülerler.)
Benim kız kardeşim yok.
MARGARET: Kadınlar umutsuzluğu başka türlü yaşıyorlar. Bunu gözlemledim. Çok ketum olabiliriz.
ALICE: Daha fazla mı daha az mı duyarlı olmalı bilmiyorum.
(Oturur. Çubuğunu doldurur.)
Bir dönemeçteyim. *(İçine çeker.)* Sence Emily dönecek mi. Kundry uyanacak mı. Bir parti fikrinin hoşuma gitmiş olduğunu fark ediyorum. Galiba daha az hissediyorum.
MARGARET: Düşünmek işe yaramıyor mu? Ben her zaman bunun yararlı olduğunu düşünmüşümdür.
ALICE: Düşünmek.
MARGARET: Mutsuzluk belki yalnızca bir hatadır. Zihinsel bir hata. İstersen hâlâ düzeltebileceğin bir hata.
ALICE: Attığım adımları yeniden değerlendirmek. Oh. Ama yürüyemiyorum ki. *(Giderek telaşlanır.)* Yürüyemiyorum görüyorsun.
(Çubuğunu devirir.)
Çok tuhaf hissediyorum. Bundan mı? Sen de tuhaf hissetmiyor musun kendini.
(Dalga sesleri.)
MARGARET: Ben çok duyarlı bir insan değilim. Keşke olsaydım. *(İçini çeker.)* Ama fazlasıyla pratik bir insanım.
(Ayağa kalkar.)
Her zaman ayaklarımı yere basmışımdır. *(Güler.)* Tabii suda olmadıkları zamanlarda.
ALICE: Sakin olmalıyım. Bana yardım et.
MARGARET: İyi. Heyecanlanıyorsun.
ALICE: Sakin olmalıyım. Atlantik'i geçtiğimde Kasım ayın-

daydık. Deniz durgundu. Ama ben hiç kamaramdan çıkmadım. Gemi limandan ayrıldıktan kısa bir süre sonra babamın "sinir krizi" dediği buhranlar başladı. Kamaramdan hiç çıkmadım. Miss Loring benimle birlikteydi. Harry gemiyi Liverpool'da karşıladı. İki iriyarı gemici beni karaya taşıdı ve Liverpool'da bir otelde bir hafta nekahet dönemi geçirdim. Yanımda Harry'nin getirdiği bir hizmetçi, bir hemşire ve Miss Loring vardı. Daha sonra Harry beni Londra'ya götürdü ve Piccadilly yakınlarında kendi evinin yanında bir pansiyona yerleştirdi.

MARGARET: Koca Atlantik'i geçtin ve yol boyunca kamarandan çıkmadın öyle mi.

ALICE: Sırtüstü yattım.

MARGARET: Denizde, şey yoktu değil mi... denizde...

ALICE: Deniz sakindi.

MARGARET: Hiçbir şey görmek istemedin.

ALICE: Beni eleştirme.

(Işık değişir. EMILY elinde çiçekler ile içeri girer. Çiçekleri dağıtır.)

Emily bizi terk ettin. Seni bekledik. Bu haksızlık.

EMILY: Acı bir boşluğu hak etti.

ALICE: Ben bu toplantının sizin benim için verdiğiniz bir parti olduğunu sanıyordum. Bu yüzden düşündüm ki, kuşkusuz en azından...

(EMILY'nin masanın başında çaydanlığa doğru uzandığını görür.)

Hiç çay kalmadığını biliyorsun.

(EMILY kendine çay koyar ve ayakta yudumlamaya başlar.)

MARGARET *(ALICE'e)*: Giderek senin için endişeleniyorum. Gerçekten üzülüyorum.

ALICE: Ne demek istiyorsun.

(EMILY çekingen bir tavırla şiltenin üzerine oturur.)

MARGARET: Ben gereksinimi sorguluyorum, yani bilgeliği

demek istiyorum. Ama tabii sonunda bu bir kavrayış meselesi. Yani Emily'ye sorarken, sen...

ALICE: Sen Emily'den ne istiyorsun Margaret. *(EMILY'ye)* Eğer Margaret'e ne demek istediğini sorarsam bozulur musun.

EMILY: Hayır.

ALICE: Açık konuş.

MARGARET: Ben her zaman açık sözlüyüm. Ama şimdi düşünüyorum da...

ALICE: Hayır, lütfen.

EMILY: Evet.

MARGARET *(biraz duraksadıktan sonra):* Senin hayata bir şans vermediğini düşünüyorum.

ALICE: Çünkü Emily'yi ben davet ettim.

EMILY: Bir insan güneşe nasıl sürekli olarak bakamazsa, ölümü de sürekli düşünemez. Ben ölümü özel bir bakış açısı olarak alıyorum.

MARGARET: Bu ton hoşuna gidiyor değil mi.

ALICE *(MARGARET'e):* Galiba hoşuma gidiyor. *(EMILY'ye)* Senin ölüme karşı yaklaşımın benimkinden daha ilgi çekici.

MARGARET: Burada hayat hakkında konuşmak için bulunduğumuzu sanıyordum.

EMILY: Ölüm astarlamadır. Astar kumaşı.

ALICE: Annem öldüğünde anımsıyorum...

(ANNE beyazlar içinde içeri girer. Beyaz bir manto, beyaz şemsiye ve beyaz eldivenler.)

Aman tanrım, onu davet etmedim ki. Onu hiçbir zaman çağırmadım.

(ANNE çay masasına doğru yürür.)

MARGARET: Alice.

EMILY: Alice.

KUNDRY *(başını kaldırır, gözler kapalı):* Kim seslendi.

ALICE *(dehşet içinde):* Şimdi kalacak ondan sonra rahat konuşamayacağız.

MARGARET: Konuşabilirsin.

(ALICE'i korumak istermişcesine ona doğru ilerler.)

EMILY: Konuşuyorsun.

ALICE: Aldırmıyormuş gibi yapacağım. Belki o zaman gider.

ANNE: Ah, senin zavallı annen.

(ANNE, KUNDRY'nin iskemlesinin yanında arkada durur. KUNDRY başını masaya dayamıştır.)

ALICE *(fısıldayarak):* O benim annem. O da ölü.

MARGARET: Onu davet etmedin.

ALICE *(fısıldayarak):* Tabii ki hayır. *(Duraklar.)* Anne.

ANNE: Ah, senin zavallı annen.

ALICE: Anne otur. *(MARGARET ve EMILY'ye fısıldayarak)* Onu şimdi davet etmeliyim. Etmezsem ayıp olur.

ANNE: Gözlemliyorum diyemem ama görmezlikten de gelmiyorum.

MARGARET *(yüksek bir fısıltıyla):* Neden bahsediyor.

ALICE: Benden. Galiba. *(ANNE'ye)* Lütfen otur. *(MARGARET ve EMILY'ye)* Gördüğünüz gibi söylediğim hiçbir şeyi aslında söylemek istemiyorum. *(Duraklar.)* O her zaman biraz uzaktaydı, erişilmezdi.

(ANNE oturmaya çalışır. KUNDRY'yi sıkıştırır. O ise onu iterek uzaklaştırır.)

KUNDRY: Bugün günlerden ne. Hangi yıldayız. Ne hakla o.

MARGARET: Yalnızca baş aşağı çevirsen olmaz mı. Bir delikten at. Yan yatır. Tüm o acılar ve sıkıntılar tabaktan akan kirler gibi akıp gitsin.

ANNE: Yürüdüğümü söyleyemem ama topallamıyorum da.

(KUNDRY'den bir iskemle kapmaktan vazgeçer. Şemsiyesini açar.

Yukarı bakar.)

KUNDRY: Bu masada yer yok.

ANNE: Ben hiç ısrar etmedim.

(ANNE çıkar.)

KUNDRY *(gözleri hâlâ kapalı):* Galiba seni Kundry kurtardı.

(İleri geri sallanır.)

ALICE: Annem öldüğünde en küçük ağabeyimin söylediklerini anımsıyorum. Hepimizin babamız tarafından ölümün tek gerçeklik olduğunu ve yaşamın yalnızca deneysel bir şey olduğu konusunda eğitilmiş olduğumuzu söylemişti.

MARGARET: Bir deney. Bir deney. Bir deney.

ALICE: Benimle dalga mı geçiyorsun.

(MARGARET içini çeker ve başını sallar.)

KUNDRY *(hâlâ sallanarak):* Herhangi birini kurtarmak çok zor. Ama tek isteğimiz de bu.

ALICE: O dedi ki, yani ağabeyim dedi ki; "Şimdi annemize daha önce olduğundan daha yakın hissediyoruz kendimizi. Çünkü o, bizim isteyerek ilerlediğimiz hedefe çoktan vardı. "

EMILY: "İsteyerek" ne kadar hoş ve zehir gibi bir sözcük.

ALICE: O, annem öldükten sonra dedi ki, yani ağabeyim, "Son iki hafta hayatımın en mutlu iki haftasıydı."

(MARGARET ve EMILY'ye bakar ve gülmeye başlar.)

Evet, ne kadar çılgınca öyle değil mi. Ama bizim için ne kadar zordu. Babamın standartları çok yüksekti. Biz başkaları gibi olamazdık.

MARGARET: Yaşadım. Yaşadım. Yaşadım. Evet, ben yaşadım ve hiç de zor değildi benim için. Gidip güvertede durdum. Hiçbir şey benim güvertede durmamı, rüzgârı yüzümde ve uçuşan giysilerimde hissetmemi engelleyemezdi.

EMILY: Ben hiç gemiye binmedim.

KUNDRY *(hâlâ sallanarak):* Atım. Ayaklarım.

MARGARET *(EMILY'ye kibarca):* Bunun senin için fazla bir şey ifade etmeyeceğini biliyorum. Ama bence –bunu söyledim, en azından söyledim– Roma'yı görmemiş olan biri yaşamış sayılmaz.

ALICE: Ah yolculuk.

KUNDRY *(hâlâ sallanarak):* Papa. O takdis edebilir. Ama kurtarabilir mi. Lanetleyebilir mi. Hayır.

EMILY: Bu bir ölçü meselesi. Benim için köyün anayolunu aşmak bile bir serüvendi.

(MYRTHA içeri girer. Uzun beyaz bir giysi vardır üzerinde. Şifon peçesi, küçük kanatları ve çiçeklerden oluşan bir tacı vardır. Bir dervîş gibi döne döne yaklaşır. Müzik Giselle'in müziğidir.)

ALICE: Onu davet etmiş miydim. Kim bu. Ah, şu... Myrtha. Gel bize katıl.

(MYRTHA durur.)

Ne oldu. Bir sorun mu var.

MYRTHA: Ben yere uzanmasam.

MARGARET: Seni zorlayan yok.

ALICE: Ayakta mı durmak istiyorsun.

MYRTHA: Aslında yere uzanmamam gerek.

(Yine dönmeye başlar.)

Ormanda. Açıklıkta. Ben ormanda yaşarım. Mezarlar da oradadır. O, çiçekler getirir.

(Yine durur.)

Ne kadar güzel çiçekler.

MARGARET: Biz mutsuzluk üzerine konuşuyorduk.

(Masaya, KUNDRY'nin karşısına oturur.)

MYRTHA *(ALICE'e):* Sanırım senin kalbini kıran bir erkek var.

ALICE: Herhalde o babamdır.

MYRTHA: Onu öldürebiliriz. Sonra sen de kendini öldürmek zorunda kalırsın. Güzel çiçekler.

(Dönmeye devam eder.)

ALICE: Her zaman bir erkeğin beni yok edeceğini düşünürdüm. Yüzüme bir yastık bastıracaktı. Bir erkeğin gövdesinin ağırlığını üstümde istedim hep. Ama böyle olduğunda hareket edemeyecektim.

(EMILY ayağa kalkar. ALICE'e kalkması için yardım eder. MARGARET onlara yardım etmek için masadan kalkar. Birlikte ALICE'i masadaki yerine getirirler.)

MARGARET: Senin istememeni anlıyorum. Kuşkusuz bir kalıba sokulmuş gibi hissediyorsun. Bu iyi. Çünkü sonra sonra bundan sıyrılabilirsin.

(Ş1 ve Ş2 içeri girerler. Ş1 masaya bir çaydanlık koyar)

MYRTHA: Özür dileyemez. Onu affetmemelisin.

(Ş1 ve Ş2 şiltelerin çoğunu ve esrar çubuklarını toparlarlar ve kaldırırlar.)

ALICE: Genç bir adamı anımsıyorum. Adı Julian'dı. Müzik öğrencisiydi. Ağabeyimin, yani Harry'nin arkadaşıydı. O ve Harry her zaman birlikteydiler. Ama benden hoşlanıyordu. Birlikte yüzmeye gittiğimizi hayal ederdim. Onun gövdesini hayal ederdim.

MYRTHA: Çiçekler. İntikam.

EMILY: Ne kadar çekici bir özlem.

MARGARET: Benim fikrim şu. Elde edebileceğin, istemeye muktedir olduğun şeyleri iste ve bu konuda çok kesin ol. Ve ona göre yaşa.

ALICE: Hayat yalnızca bir cesaret sorunu değil.

MARGARET: Ama öyle.

EMILY *(ALICE'e)*: Bir hayli yürekli olduğunu düşünüyorum.

MYRTHA: Nasıl oluyor da içerde kalmaya dayanabiliyorsun. Bir odada.

ALICE: Gözlerimi yumduğum zaman gördüğüm korkunç

şeyleri bilmiyorsunuz. O dehşet verici şeyleri görmemek için ölmem gerek.

MARGARET: Ben gözlerimi açtığımda korkunç şeyler görüyorum.

MYRTHA: Bir odada. Bir mezarda.

KUNDRY *(masanın öbür ucundan sinirli hareketlerle sarsılarak ALICE'e doğru uzanır):* Bana elini ver.

ALICE: Ne görüyorsun?

(Elini uzatır. KUNDRY elini alır alnına götürür ve sonra öper. Sonra birden bırakır.)

KUNDRY: En korkuncu Kundry'nin hayalleridir. En dehşet verici olanlar. Cezalandırılmam gerek. Gövdem istiyor ama ben istemiyorum. O istiyor. Öyle de büyük ki. Ben değil, ben istemiyorum, o istiyor. O beni itekliyor. Ama ben istiyorum, istiyorum ki ben ilk...

(Yavaş yavaş uykuya dalar.)

Önce ben isteyeceğim, bana izin verirlerse, istemediğim zaman...

ALICE: Zavallıcık.

KUNDRY *(yeniden uyanarak):* Neden beni uyandırdınız. Uyumak istiyorum.

ALICE: Lütfen şey olma... yani çıldırma. Sana kötülük yapmak istemiyoruz. Çektiğin acıya bir kardeş gibi saygı duyuyoruz.

MARGARET: Ne kadar karşısındaysak da.

EMILY: İnşallah çiçeklerim bizim gürültümüzden zarar görmeyecek kadar şanslıdırlar.

KUNDRY: Beni neden uyandırdınız.

ALICE: Sana söyledim.

(KUNDRY anlamadan bakar.)

MARGARET: Sana söyledi. Ama bir hata olmuş olabilir.

ALICE: Lütfen kızma. Gerçekten istemiyorduysan, gelmeyebilirdin.
EMILY: Bir buyruk değildi o, öyle söylüyor o da. Yalnızca rüzgârdı.
KUNDRY: Ah, ah.
MARGARET: Bir şilte var burada. Uzan istersen.
ALICE: Bir şey yemek ya da içmek ister misin. Daha önce ikram etmedik çünkü belki tercihin...
(KUNDRY çok sinirli ve heyecanlıdır. MARGARET ve EMILY onun şilte üzerine yatmasına yardım ederler.)
EMILY: Bırakalım uyusun.
MARGARET: İşte. Biraz çay.
(KUNDRY homurdanarak çayı reddeder.)
ALICE: Ben, ...biz onu rahatsız ederek haksızlık ettik.
KUNDRY: Uyu... uyu...
(Ya uyur ya da uyuyor görünür.)
MARGARET: Artık o hiç işe yaramaz.
EMILY: Şşşşt!
MARGARET: Bu uykusu masadaki uykusundan farklı mı. Neden fısıldayarak konuşmamız gerektiğini anlamıyorum. Çok derin uyuduğu için değil herhalde.
ALICE: Evet, istediği zaman uyanıyor.
MYRTHA: Ben uyanık olmayı severim.
(Bir demet çiçek alıp onlarla dans eder.)
KUNDRY *(gözlerini açarak)*: Bir yanıt var. Bu da...
(Gözleri kapanır. Uyanık kalmak için çaba gösterir.)
Bir soru var.
ALICE: Sana açık açık neden uyuduğunu sormaya karar verdik.
KUNDRY: Çünkü gövdem çok ağır. Masum oğlan geldi ve ben onu baştan çıkarmaya çalıştım. Beni arzulamasını sağla-

maya çalıştım. O da beni arzuladı. Ama bir âşık olmaktan çok bir anne olarak. Ve hâlâ beni reddediyordu. Öyle utandım ki. Derin bir utanç kuyusuna yuvarlandım. Hâlâ düşüyorum. Ne kadar yorucu. Unutamama.

MYRTHA: İntikamını al. Kadınları melek ve fahişe yapan erkekler. Buna nasıl inanırsın. Kendine hiç saygın yok mu.

MARGARET: Benim kocam benden gençti. Ve benim aksime son derece zarif bir insandı. Onunla kendimi güvende hissederdim. Bir çocuğumuz oldu. Mükemmel bir baba olacaktı. Ama ne yazık ki ne bu konuda, ne de başka bir konuda düşünme şansı olmadı.

EMILY: Ben evde oturup yazdım. Ağabeyimin evlilik dışı cinsel ilişkisi vardı. Ben mavi renkli bir odada oturuyordum. Penceremden bir koruluk görünüyordu. İçeri girdi. Bıyıkları vardı. Ölüm. Kurbağalar şarkı söylüyordu. Tembellik edecek ne kadar çok zamanları var. Bir kurbağa olmak ne kadar güzel olurdu! En iyiyi yitirdikten sonra diğerlerinin hiçbir önemi yok, biliyorum. Yürek asıl istediğini istiyor yoksa gerisi vız geliyor.

KUNDRY: Hâlâ düşüyorum. Bir sona varmama izin yok.

EMILY: İnsan bir acının gelişini beklemektense, geçmişteki bir acıya dönüp bakmayı tercih eder.

KUNDRY: Uyu...

ALICE: Uyuyor mu.

EMILY: Gün başlayabildiği yerde başlar.

MYRTHA: Sanki uyuşturucu verilmiş gibi. Onu ayağa kaldırabiliriz.

(KUNDRY'nin başından aşağı boşaltacakmış gibi çaydanlığı kaldırır.)

ALICE: Aman dikkatli ol.

EMILY: Saçlarındaki düğümleri açabiliriz.

MARGARET: O uyumuyor. Saklanıyor.

(MARGARET ve EMILY isteksiz görünen MYRTHA'yı da çekerek yanlarına alırlar ve eğilip KUNDRY'yi kollarının altından çekerek ayağa kaldırmaya çalışırlar.)

MYRTHA *(ALICE'e):* Ona bakınca çılgınca koşma isteği gelmiyor mu sana. Biraz olsun.

(MYRTHA ayakta durur. Masanın kenarına tutunarak ısınma egzersizleri yapar.)

MARGARET: Evet!

MYRTHA: Gördün mü Alice, Margaret ve ben aynı fikirdeyiz. *(Duraksar.)* Gel, hadi.

(Elini ALICE'e uzatır.)

ALICE *(tedirgin edici bir tonda):* Kundry'nin yatar durumu tercih edişinin benimle ne ilgisi var anlamıyorum.

MYRTHA: Biz çaresizlikten söz ediyoruz. İsyana teşvik ediyoruz.

EMILY: Hasta bir yürek, tıpkı bir vücut gibi, acılı günler gibi rahat günler de görür.

ALICE: Önerin bu mu. Ama herkesin söylediği de bu. Bana kalkmamı öneriyorlar. Ayağa kalk diyorlar. *(Duraklar.)* Ya da bana artık kalkmamı söylemekten vazgeçtiler. Hâlâ bunu istemelerine karşın, artık kalkabileceğime inanmıyorlar.

MYRTHA: Biz söylediğimizde farklıdır.

ALICE: Yine aynı yanıt. Hayal kırıklığına uğradım.

EMILY: Buyruklar iner, sorular yükselir.

MARGARET: Oylama yapalım mı.

ALICE: Beni güldürüyorsunuz, hepiniz. Birinin mantıklı olmaya çalıştığını biliyorum.

MYRTHA: Hareket et, keşfedeceksin. Farkında olmadığın gücü.

(MYRTHA çok yavaş dönmeye başlar. EMILY hâlâ KUNDRY'nin

yanında oturmaktadır ve onun saçlarını okşamaya devam eder. MARGARET kitabına döner.)

ALICE: Benden dans etmemi istiyorsunuz.

EMILY: Hareket ediyorsun. Ama isteğinin hızı bir sümüklüböceğinki kadar.

(KUNDRY gözlerini aralar ve yarı oturur.)

KUNDRY: Bu bir daire. Keder İsyan Uyku Kabullenme.

MYRTHA: Bir daire. Yalnızca hareket et.

MARGARET: Bu bir meclis. Biz sana önerilerde bulunmak için buradayız.

ALICE: Öneri. Beni teselli etmeniz bile yeterli. Hayal gücümü harekete geçirseniz. Yaklaşın.

(Duraksar gibidir.)

Sakın Kundry'ye gösterdiğiniz yakın ilgiyi kıskandığımı sanmayın. Daha yakın. Kulağıma fısıldayın. Bildiklerinizi söyleyin. O kadar küçük hissediyorum ki kendimi.

EMILY: Benim bildiğim her şey önemsiz... küçük...

MYRTHA: Keşke kalabilseydim...

MARGARET: Öğrenmek istediğini zaten biliyorsun...

KUNDRY: Uyu...

(MYRTHA çıkar)

ALICE: Ne olur kal.

(Diğerlerine döner.)

Onu hayal kırıklığına uğrattım.

(Ş1 ve Ş2 içeri bir sedye ile girer ve KUNDRY'yi onun üzerine yerleştirerek dışarı çıkarlar.)

MARGARET: Ben Emily'yi yolun yarısına kadar götüreceğim. Karşıtlar birbirini çeker.

ALICE: Peki ben kimin karşıtıyım. Benim yüzümden hayal kırıklığına uğramayın.

MARGARET: Yeniden geleceğiz.

EMILY: Birbirimize yazacağız.

ALICE: Ben burada olacağım. Yerimde. *(Güler.)* Beni nerede bulacağınızı biliyorsunuz. Ah Margaret, gittiğin bütün o yerleri düşündüğümde. Ve ben sığınağımda yaşıyorum. Sana Roma'yı sormak istiyordum. Katmanlarını? Ve o şoku. Birkaç dakika daha. Emily sıkılmaz.

(Işıklar azalmaktadır)

Emily. Margaret.

(Karanlık.)

ALICE çok büyütülmüş yatak odasının bir köşesinde minicik görünmektedir. Sahne önünde bir çocuk sandalyesinde oturur. Arkasında dev bir yatağın, olağanüstü bir kırmızı yastığın bir bölümü görünür.

ALICE: Zihnim. Zihnimde yolculuk yapabilirim. Zihnimle Margaret'in yaşadığı Roma'dayım. Harry'nin indiği. Onların kitaplarını bir kenara bıraktım. Şimdi sıra bana geldi. Sokaklarda yürüyorum. İşte imgelemin gücü. Çamaşırcı kadınları görüyorum. Saraylar. Sarmısak kokusunu duyuyorum. Drenaj kanallarında portakal kabukları. Yakınlarda bir yerdeki manastırın çanlarını işitiyorum. İnsanlar bağırıp çağırarak bir şeyler satmaya çalışıyorlar. Çocuklar, çocuklu anneler dileniyorlar. Galiba bunlar profesyonel dilenci. Yanımdan deli gibi hızlı, gök gürültüsü gibi patlayarak, atlı arabalar geçiyor. Gök gürültüsü gibi değil, yanlış söyledim. Homurdanarak. Arkeolojik kazıları seyrediyorum. Daha çok kazmaları gerekecek. Kalıntılar çok güzel galiba. O kadar... etkileyiciler ki. Öyle değil mi. Ve o sarı duvarları kızartan olağanüstü gün batımları. Onları da görüyorum. Gerçekten görüyorum. Anıtlar. Zihnimde. Bazı insanlar Paris'i tercih ediyorlarsa da, Roma dünyanın en güzel kenti. Bazıları da Venedik diyor ama Venedik çok kokulu bir kent ve herkese ölümü anımsatıyor. Ama Roma size yaşama, hayatta kalma düşüncesini veriyor. Roma'dayken ben de bu düşünce ile dolu olurdum

kuşkusuz. Zihnimde o güzellikte. O güzelliği bütünüyle görseydim, çok mutlu olurdum, biliyorum. Dopdolu olurdum. Günlüğüme onunla ilgili düşüncelerimi yazardım. Resimlerdim, evet. İzlenimlerini aktaran bir başka turist de ben olurdum. Çok alçakgönüllü olurdum. Roma ile karşılaştırıldığında ben kimdim ki. Ben Roma'yı görmeye geldim. O beni görmeye gelmedi ki. O hareket edemez. *(Duraksar.)* Zihnimde –burada Roma'da– biliyorum Roma'yı severdim. Gerçekten seviyorum. Beni heyecanlandırıyor. Ve zihnimde Roma'ya yolculuk yaparken çoşku ile doluyorum. Hayal ettiğim her şey o. Evet, yalnızca hayal ediyorum, bu doğru. Ama işte düşünce bu. Düşüncenin gücü işte bu. Düşüncem ile görebilirim, dokunabilirim, zihnimde tutabilirim her şeyi. Herkes çok güzel olduğunu söylüyor. Resimlere, gravürlere baktım. Evet, Piranesi. Roma'daki insanlardan, orada ne kadar mutlu olduklarını söyleyen mektuplar alıyorum. İnsanlar derken kimi kastettiğimi biliyorsunuz, yabancılar. Eğer tüm o güzellikleri görseydim, çok mutlu olacaktım, biliyorum. Ama oradan nasıl ayrılırdım bilmiyorum. Ne zaman doyardım o güzelliğe. Roma'ya öylesine bağlanırdım ki, orada sonsuza kadar kalmak isterdim. Hiç doyamazdım. Sokaklarda yürür, meydanları geçerdim ama her zaman görülecek bir başka sokak bir başka manzara olurdu. Perspektifler, sütunlar... Kaideler. Ve kediler, evsiz ve küstah. Geceleri gölgeler ve sıcak meltem. Harry bir gece Colossum'a gidip soğuk aldıktan sonra ölen bir genç kızdan söz etmişti. Yalnız olmak tehlikeli. Ama ben yalnız olmayı düşlerim. Zihnimde Roma'da yalnızımdır. Orada sokakta yalnız yürüyen kadınlara sarkıntılık yapılsa da, ben düşüncemde Roma sokaklarında dolaşırken güvenlikte hissederim kendimi. Gizlice haç çıkartarak tek başıma kiliselerde oyalanırdım. Haç çıkartmak istiyorum,

kendimi iyi hissediyorum bunu yapınca. Ama bunu yaparken kimsenin beni görmesini istemiyorum. Babam bunu duysa şok geçirirdi. *(Duraklar.)* Ben tabii ki Katolik değilim. Ve benim düşünce sistemim, kendimi methetmek gibi olmasın, Papanın görüşleri de dahil olmak üzere tüm batıl inançlara bir hayli kapalıdır. *(sinirli kahkaha)* Tabii ki kendimi methediyorum. Kafam dibine kadar batıl inançlarla doludur mutlaka. Çoğunun farkında bile değilimdir. Bu yeni çağın batıl inançları. Zihnimle, istesem de istemesem de yaşadığım çağa bağımlıyım. *(Duraklar.)* Bunu biliyor olması bile zihnin gücünü gösteriyor. Kendimi aşmak çok çaba gerektiriyor. Çok büyük olabilirim ama kendimi küçücük görebilirim. Ve zihnimde ben hâlâ benimdir. Bu yeni çirkin çağda. Çirkin mi. Evet. Böyle düşünmeden edemiyorum. Ben düşüncemde Roma'dayken, kendilerine taktıkları bir takım adlarla kendilerini Italyanlar karşısında küçük düşüren bazı Amerikalı yazarlar gibi züppenin teki miyim. Bir başka Roma'nın özlemi içinde miyim. Bu Roma'dan önceki bir Roma'yı mı özlüyorum. Oraya gitmediğim halde gitseydim, bilebileceğim tek Roma şimdiki olacağı halde... Roma'ya geldiğimde buradaki her şey benim için henüz yeniyken, kendimi geçmişe mi bağlı sayıyorum. Margaret ve Harry'nin ayrı bir Papalık Roma'sına ait hoş anıları gibi. Geriye döndürülemez bir geçmiş. Belki de. Biz her zaman geçmişi arıyoruz, özellikle yolculuk yaptığımızda. Ve ben zihnimde yolculuk yapıyorum, zihnim geçmişte ve zihnim Roma'da. Bu an da zihnimde. Tarihin akıntısına kapılmayacağım. Ben kıyıda sıkıca tutunacağım. Çünkü ben zihnimde, düşüncemde *(sallanmaya başlar)* bir gemi gibi olan, bir iskemle ya da yatak ya da ağaç gibi olan düşüncemdeyim. Ya da halattan yapılı bir köprüde. Ve aklımla, ben de yükselebilirim. Çok yüksekte olabilirim. Zihnimde,

dünyada, çıkış noktaları var. Roma nın o berrak gökyüzüne çizilmiş gibi duran damların ve kubbelerin oluşturduğu bir panorama. Kafamdaki bir tepeden uzaktan görüyorum bu manzarayı. Oysa Roma, Aeneas gibi birinin kafasında canlandırması haricinde hiç kimsenin uzaktan seyretmek isteyebileceği bir şehir değil. O gerçekte hiçbir şey görmedi. Yalnızca içine daldı. Ama ben... ben kafamda genel görüntü elde edebiliyorum. Bir kuşun gagasına tutunarak, Roma üzerinde uçuyorum. Tiber Irmağı'nın S biçimindeki bükümü, tepeler, çeşmeler, parlak renkli koşumlarla süslenmiş oyuncak atların koşulduğu arabalar, hepsini bir rüzgâr hızı ile geride bırakıyorum. Düşüncemdeki Roma'da, toprağın altında koskoca bir dünya var. Yeraltı odaları kayıp temeller, bütün zemini küçük, renkli kareleri karanlıkta parlayan mozaiklerle süslü ölü odaları, genel kanalizasyon. İnsan düşüncesinde. Her şeyi görmek olanaksız. Ama yüzeyde öyle çok şey var ki. Roma'da nereye dönseniz yeni bir görüntü ile karşılaşırsınız. Bir başka resimli duvar, hepsini göremezsiniz, ipek kaplı duvarlar, *piano nobile*, gizli bahçeler, taştan yapılmış canavarlar. O kadar fazla taş var ki orada: Bu göğsümdeki taş gibi kütle. Kırık yazılar demek olan kırık taşlar. Bütün harfler büyük harf. Yazarları kendilerini çok önemsemişler. Sizi önemli kılan da bu; düşüncenin ürünü. Kim inşa etmiş. Kim yapmış. Kim vermiş. Kim onurlandırmış. Kim yatıyor –hemen hemen hepsinde neler yazdığını çıkarabiliyorum. Zihnimde Latince de var. Babam soktu onu oraya. Ağabeylerimin kafasına da soktuğu gibi. Benim için, benim beynim için onlarınkinden daha azını yapamayacağını söyledi. Onlar yaptılar. Onlar talep ettiler. Onlar öldüler. Onlar hâlâ anımsanıyorlar. Ama yanlış anımsanıyorlar. Zaten anımsama da bu. Görüntüler birbiri ardına geliyor. Bir görüntü öbürünü a-

çıklıyor, bir başka dile aktarıyor. Duvarlar, kapılar, kemerler, teraslar, bir başka görüntü, bir başka değişim, ama yer aynı yer; zihnimdeki Roma. Gidebildiğim kadar öteye gidebilirim. Yapamadığımı, yapmamam gerekeni yapabilirim; zihnimde. Bir şey beni rahatsız ediyor. Ağrılar içindeyim. Kıvırcık saçlı, paçavralar içinde, kollarında çürükler, üst dudağında kurumuş kalmış bir sümük olan haşarı bir çocuk beni izliyor. Eteğime yapışıyor. Avcunu açıp bana doğru uzatıyor. Eğer birine verirsen, hepsine vermelisin denir yabancı ziyaretçilere bilgece bir tavırla. Çocuk da benim kafamın içinde... Yaşamadığım hayat... Çekmediğim acı... Bilmediğim acı, nasıl bilebilirim, nasıl cüret edebilirim, acı çekmeye, çekmemeye... Çocuktan uzaklaşıyorum. Ya da ona üstümde ne varsa veriyorum, veya bir sıcak yuvarlak madeni para veriyorum. Kafamda ne yaparsam yapayım yanlış oluyor. Ve yok oluyor çünkü onunla veya onun için ne yapacağımı bilmiyorum düşüncemde. Bir ağrı bırakıyor ardında. Ve o bükük kara başparmağını... Parmağını bırakıyor kafamda. Hareket etmeyi sürdürüyorum, hareket etmek öyle büyük keyif veriyor ki bana, düşüncemde. Ve kilise çanları çaldığında, bu zamanı belirtiyor, bazı insanlar için zamanı gösteriyor. Saate bakmaktan daha iyi. Ama içeri girmiyorum. Tüm yapılar bana davetkâr kollarını uzatmış olsalar da, sırf kibarlığımdan dışarıda kalmayı yeğliyorum, zihnimde, güneş altında, ve özgürce yürüyorum, bacaklarım koltuk değnekleri kadar sağlam, köprüleri geçiyorum, ırmaklar sığ, günbatımında köprünün üzerinde alçaktan uçan kara kuşları seyrediyorum, meleğin şatosunda tepedeki melek de aşağıyı seyrediyor. Güçlü adımlarla yürüyorum, hava nasıl olursa uygun bir biçimde giyinmişim, görüntünün görkemi karşısında küçülmüş gibi hissetmeme ki, hiçbir biçimde atlatılması gereken

bir sınav değil... Çünkü zihnin kendi açınımları ve daralmaları var ve hangisinin doğru ölçüde olduğuna kim karar verebilir. Ya da doğru yaşta olduğuna. Ben kaç yaşındayım. Ben herhangi bir şeyin kaç yaşında olduğunu söyleyemem. Roma eskiliği ile ünlü bir yer. Herhangi bir şeyin ne kadar büyük ya da küçük olduğunu da söyleyemem... Zihnimin bir ölçüsü, kesin büyüklüğü yok. Her şeye uyan bir ölçüsü var.

(Işıklar yavaş yavaş kararır.)

ALICE'in yatak odası. Bir başka açı. Gece ışığı. ALICE uyuyor.

ALICE horlayarak yatağının içinde döner. Bir süre sessizlik. Balkon kapısının kilidinin zorlandığı duyulur. Ya da balkon camı bir elmas parçası ile kesilir. Bir el uzanarak kapının kilidini açar.

On sekiz yaşlarında, serseri kılıklı bir GENÇ ADAM, kapıyı açarak içeri girer. Boynunda bir halat, sırtında çuval, elinde fener, küçük bir alet çantası ve kilim kumaşından bir çanta vardır. Uzun bir süre yatakta uyumakta olan ALICE'i seyreder, duraksar, onun düzenli nefes alıp verişini dinler. Sonra odada ilerler. Feneri bir kenara bırakır, ayakkabılarını çıkarır. Ayak parmaklarının ucunda yürüyerek küçük işlemeli antika saati alıp çuvala koyar. Yazı masasının çekmecesini açarak oradan aldığı şeyleri kilim çantaya koyar. Şifoniyerin üst çekmecesinden bir broş ve gerdanlık alıp onları da çantaya atar. Sırtı ALICE'e dönüktür.

ALICE gözlerini açar. Konuşmadan önce bir süre onu seyreder.

ALICE: Aynayı al.
GENÇ ADAM: Allah kahretsin.
(Arkasını dönmez. Cockney veya Irlandalı aksanı ile konuşur.)
ALICE: Ayna ikinci çekmecede.
(GENÇ ADAM kulaklarını tıkar.)
Çekmecede. Öyle olmalı.
(GENÇ ADAM döner.)
GENÇ ADAM *(telaşlı):* Hangi allahın belası ayna.

ALICE: Ah, gerçek dünyanın sesi. Biliyordum.
GENÇ ADAM *(ALICE'e bakarak):* Delisin. Doğru, doğru.
ALICE: Bu senin çıktığın izbelerde verilen bir karar mı.
GENÇ ADAM: Bana senin hasta olduğunu söylemişlerdi. Kolay olur dedilerdi.
ALICE: Pek deneyimli değilsin galiba. Sanki bu senin ilk işinmiş gibi konuşuyorsun.
GENÇ ADAM: Böyle bir şeyin gerçekten olduğuna inanamıyorum.
ALICE: Benim neredeyse her gün paylaştığım bir ruh hali bu.
GENÇ ADAM: Böyle bir şey olmamalıydı.
ALICE: O kadar tutucu olma. Çok az şey gerçekten de olanaksızdır. Adın ne.
GENÇ ADAM: Arkadaşlardan birine, sen de gel dedim. Bu iş biraz yaş dedim, benim için biraz fazla büyük bir iş dedim, tek başıma zor dedim, ama, Yoo Tommy, dedi...
ALICE: Tommy.
GENÇ ADAM: Neden çığlık atmıyorsun.
ALICE: Galiba korkmuyorum.
GENÇ ADAM: Hadi bağır. Yardım iste. Bu bir düş değil, belli ki. Sen paralısın. Uşakların vardır. Zenginler istedikleri her şeyi yapabilirler. Neden bağırmıyorsun.
ALICE: Beni ürkütmüyorsun.
(Sahne dışından ayak sesleri ve konuşmalar işitilir. GENÇ ADAM ihtiyatlı davranarak perdelerin arkasına veya yatağın altına gizlenir. ALICE örtülerin altına girerek gözlerini kapar. Kapı açılır. HEMŞİRE ve HARRY içeri girerler. HARRY fraklıdır.)
HARRY *(fısıldayarak):* Ben yalnızca görmek istedim ki... nasıl... eğer... yani görmek ve...
HEMŞİRE: Çok huzursuzdu. Bugün hemen hemen hiçbir şey yemedi. Kahvaltıda portakal marmeladı.

HARRY: Onu uyandırmak istemiyorum.
ALICE *(gözleri kapalı yatağın içinde dönerek):* Depresyon. Masumiyet. Oh. Müzik. Harry.
HARRY: Sana şöyle bir bakmıştım canım.
ALICE *(gözlerini açar):* Neredesin. Yani neredeydin demek istedim.
HARRY: Oyundan sonra...
HEMŞİRE: Evine dönerken senin o düşünceli...
ALICE: Bu gerçek dünya değil. Bu gece çok büyük hissediyorum kendimi. *(Güler.)* Bir hayli geniş görüşlü.
HARRY: Yarın yine geleceğim.
HEMŞİRE: Ben daha sonra seni yoklarım.
(ALICE içini çeker.)
Bana ihtiyacın olursa zili çal.
(Çıkarlar. GENÇ ADAM saklandığı yerden çıkar.)
GENÇ ADAM: Neden böyle yaptın. Yani neden onlara söylemedin.
ALICE: Korkudan terlemişsin.
GENÇ ADAM: Korkmadım ki. Orası çok sıcak. Aman tanrım, benimkiler bu işe hiç inanmayacaklar.
(Gitmeye davranır, duraklar.)
ALICE: Sana aynayı vermeyi teklif ettim.
GENÇ ADAM *(geri döner):* O kimdi.
ALICE: Ağabeyim.
GENÇ ADAM: Baban sandım.
(ALICE güler.)
Tahmin ettiğim kadar yaşlı değilmişsin.
ALICE: Kaç yaşında başladın hırsızlığa. Senin işinde çalışan fazla kadın olmadığını tahmin ediyorum. Yoksa yanılıyor muyum.
GENÇ ADAM: Kadınlar mı!

ALICE: Hiç kadın yok mu bu meslekte.

GENÇ ADAM *(dalga geçerek):* Bir kadın profesyonel mi. Nasıl olur. Profesyonel olan benim. Bir de karga var, her zaman erkektir o da. Sokakta nöbet tutar, gelip gideni kollar. Eğer iş büyükse, aletleri taşıyan bir kanarya, yani bir kadın da olabilir. Bazen de karga gibi o da sokağı gözler. Ama duvarlara tırmanan bir kadın görmedim daha. Bu olamaz. Sen hiçbir şey bilmiyorsun.

ALICE: Neden kadınlar duvara tırmanamasın ki. Bir kadının duvara çıkabileceğini hayal edebilirim. Benim ülkemde, Batıda, kadınlar ata biner, silah taşır ve sizin bu eski moda krallığınızda hiç bilinmeyen işlere kalkışma cesaretini gösterirler.

GENÇ ADAM: Duvarlara tırmanan kadınlardan bahsederken, senin hiç yatağından çıkmayışın komik değil mi. Kocan yok değil mi.

(ALICE başını sallar.)

Söyle, sen iyileşecek misin yoksa... anla işte... kafadan çatlak mısın. Gerçekten hastaymışın gibi duruyor.

ALICE *(deminki gibi transa girmişcesine):* Depresyon. Masumiyet. Oh. Müzik. *(normal bir sesle hiç duraklamadan)* Adın ne.

GENÇ ADAM: Yani rol yapıyordun. Numaraydı değil mi? Gerçekten?

ALICE: Yoo gerçekten hastayım ben. Yalnızca kendimle dalga geçmekten hoşlanıyorum. Kendi başıma yataktan bile çıkamıyorum.

(Kalkar. GENÇ ADAM telaşa kapılmış gibidir.)

Seni korkutuyor muyum.

GENÇ ADAM: Sen kafadan çatlaksın.

(ALICE odanın ortasına doğru yürür. Bir lambayı yakar.)

Eğer birini çağırmaya kalkarsan, seni durdururum.

ALICE: Ama ben senden korkmuyorum ki. Elimde değil. Öyle işte.

(GENÇ ADAM'a doğru yürür.)

GENÇ ADAM: Yaklaşma bana

ALICE: Benden korkma. Neden burada yapman gerekeni yapmıyorsun.

GENÇ ADAM: Bu böyle olmamalıydı ama.

ALICE: Çok ürkütücü olmalı.

GENÇ ADAM: Dışarda balkonun dışında içeri girmeden önce, kalbim öyle bir çarpıyordu, öyle bir sıkıştırıyorduki beni, göğsüme, buraya tekmeler atılıyor gibi. Başım döndü, ağzımın içi salya dolmuş, pantolonuma işemişim haberim yok, sonra ayaklarım pencereye değdi. Aman, aman dedim kendi kendime. Sakin ol Tommy, Tom. Suss! Sonra bir yudum aldım. Yanıma ufak bir şişe almıştım ne olur ne olmaz diye. Sonra kapıyı yavaşça ve kolaylıkla açtım. Sen uyuyordun. Biraz horluyordun...

ALICE: Oh.

GENÇ ADAM: O kadar gürültülü değil canım. Sen bir de benim annemi duyacaksın. Sonra birden uyandın ve her şeyi berbat ettin.

ALICE: O şişede ne var.

GENÇ ADAM *(güler)*: Cin. Başka ne olabilir. Çay mı sandın.

ALICE: Biraz alabilir miyim.

GENÇ ADAM: Tabii neden olmasın. Başka ne gibi çılgınca bir şey istiyorsun.

(İç cebinden şişeyi çıkarır ve ALICE'e ikram eder. ALICE alıp başına diker.)

Geri ver.

ALICE: Bir dakika. Annen seni Tommy–Tom diye mi çağırır.

GENÇ ADAM: Nereden biliyorsun.

ALICE: Çok kardeşin var mı.
(Biraz daha içer.)
GENÇ ADAM: Annem on yedi çocuk doğurmuş. Ama bir kısmı ölmüş. On bir çocuk kalmışız. Ben gidiyorum. *(şişeyi işaret ederek)* Hadi artık ver onu.
ALICE: O kadar kolay sıyrılamazsın.
GENÇ ADAM: Ben buraya çene çalmaya gelmedim. Bu gevezelikle yürüyen bir iş değil. Hiç içmeseydin.
ALICE: Vazgeçiyorsun. Kaçıyorsun. Bunu şimdi yapamazsın.
GENÇ ADAM: Ben böyle bir şey demedim. Lafı ağzıma tıkıyorsun. Böyle bir şey demedim.
ALICE: Seni engellemiyorum ki. Yaptığım herhangi bir şey seni engelliyor mu.
(ALICE'e bakarak duraksar. Bir an için ALICE'e vuracakmış gibi durur. Sonra arkasını döner.)
Hadi ne yapacaksan yap genç adam.
(Ağzının içinde bir şeyler geveleyerek GENÇ ADAM odadaki eşyaları çantasına doldurmaya başlar. Mücevherlerle dolu bir çekmeceyi boşaltır. İçindekileri çantasına doldurur. Sonra küçük biblolar, şallar ve küçük bir resmi alıp balkona çıkarır. Arada ALICE'e göz atmaktadır. ALICE piyanoya dayanmış, arada bir elindeki şişeden bir yudum alarak onu seyrediyordur.)
Herhalde sana yardım etmemi beklemiyorsun.
(GENÇ ADAM duraksar.) Şunu da al.
(Çiçek dolu vazoyu işaret eder.)
GENÇ ADAM: Fazla bir değeri yok.
ALICE: Benim için var.
GENÇ ADAM: Hiç paran var mı.
ALICE: Param da yok, çay kaşıklarım da.
GENÇ ADAM: Sana çay kaşıklarını soran oldu mu. Ne bu.
(Bir çantayı gösterir.)

ALICE: Altın bir kalem kutusu.
GENÇ ADAM: Kalem yerine altınların olduğunu düşün bir. *(Çantasına koyar.)*
Orada durup beni seyretmeye devam edecek misin.
ALICE: Şişeni bitirdim. Bana gerçekten iyi geldi. Moralimi yükseltti.
GENÇ ADAM: Sen bu kadar yakın durup beni seyrederken bu işi yapamıyorum. Sen beni ne sanıyorsun.
(ALICE yavaş yavaş yatağına doğru yürür.)
Örtünün altına gir.
ALICE: Giremem.
GENÇ ADAM: Girmen gerek.
ALICE: Yataktan kalkmış olmam seni pek etkilemiş görünmüyor.
GENÇ ADAM: Etkilenmek mi! Tanrım bu çok etkileyici bir şey mi.
ALICE: Yatakta kalmak istemiyorum. Sen evime zorla girdin. Burada bir yabancı varken yatakta yatamam.
GENÇ ADAM: Ama zorundasın. Gir yatağa.
ALICE: Yatağı da alabilirsin. *(Güler.)* Hadi al.
GENÇ ADAM: Senin pis kokulu yatağını ben ne yapayım. Yatağa gir. Deli karı!
ALICE: Ben de senin yatağını istemem. Bundan eminim. Bir zamanlar ahşap bir yatağım vardı. Çevresinde perdeleri olan. Ama yeni bir kurama göre, yatak böcekleri, eski yatak şiltelerinden çok, ahşapta ve yatak perdelerinde oluşuyormuş. O yüzden şimdi pirinç yatakta yatıyorum.
GENÇ ADAM: Yalnızca zenginlerin yataklarında böcek yoktur. Bana tahtalarla ilgili o hikâyeyi anlatma boşuna.
ALICE: Ben bütün ahşap yataklar demedim ki. Jamaika'dan ithal edilen keskin kokulu ağaç, böceklerin oluşmasını engel-

liyormuş.
GENÇ ADAM: Yatağa gir.
ALICE: Aşağı yukarı yürüyüp seni görmezden gelirim.
(GENÇ ADAM çekmecelerden birine bakarken aynayı bulur, yüzüne tutar.)
Eğer onu alırsan sana dua ederim.
GENÇ ADAM: Ama bir değeri yok ki. Tahtadan!
(Çuvalını ve çantasını balkona çıkarır.)
ALICE: Bazen öyle tuhaf düşüncelerim oluyor ki. Kafamdan geçenler beni güçlü kılıyor. Beni bir usta haline dönüştürüyor. Ama kendimi herhangi bir şeyin üzerine fırlatmıyorum. Kendi kabuğumun içine çekiliyorum. Bazen öyle hissediyorum ki...
GENÇ ADAM *(balkondan başını uzatarak):* En azından bir yere otur.
ALICE: Hayır.
GENÇ ADAM: Ben gidiyorum.
ALICE: Seni pek eğlendiremedim öyle değil mi.
GENÇ ADAM: O uzun boylu kadın geri gelecek.
ALICE: Hayır, gelmeyecek.
GENÇ ADAM: Çok fazla ışık var.
(Lambalardan birini söndürür.)
ALICE: Gözlerimi kapatınca korkunç düşünceler görüyorum. Ama öldüğümde onları görmeyeceğim.
(Toparladığı eşyaları çantasına yerleştiren GENÇ ADAM kesilmiş camdan anı tabağını düşürür. Tabak kırılır.)
Aman dikkat!
GENÇ ADAM *(sinirli bir şekilde dalga geçerek):* Eşyalarının umurunda olmadığını söylemiştin. Her şeyin üzerinde havalardaydın...
ALICE: Benim uzaklığım...

GENÇ ADAM: Zenginler!
ALICE: Ben büyük şeyleri küçük, küçük şeyleri büyük görüyorum. Babamın bacağı. Bana zarar verecek. Canımı acıtacak. Burası totaliter bir kibarlık tapınağıdır.
GENÇ ADAM: Ne.
ALICE: Dünyada öyle korkunç ve kaba şeyler oluyor ki, ve ben bu acı çeken bulanık kişiliğin içine hapsolmuşum. Beni sınırlıyor ve beni küçük bir hale getiriyor.
GENÇ ADAM: Benim geldiğim yerde sen bir gün dayanamazsın.
ALICE: Dışarda her şey çok büyük. Yatağıma sığınıyorum. Ama hemşireye balkon kapılarını açık bırakmasını söylüyorum. Ve her şeyi duyuyorum. Benim içimde bütün sesler çoğalarak yankılanıyor. Bir keresinde bir aile, ya da aile olarak tanımlanan bir topluluk parçalanıyordu. Pencerenin dibinde duydum. Gecenin sessizliğinde bir ses, bir kadının sesi, insan sesi demeye bin şahit ister öyle katılmış bir ses, hiç kesintisiz aktarıyordu; "Sen yalancısın, yalancısın..." Bir adamın sarhoş mırıltıları ve sızlayan bir koro ona eşlik ediyordu...
GENÇ ADAM: İnsan demeye bin şahit ister, bin şahit ister..
ALICE: Düşünsel olarak hiçbir son beni ürkütmüyor.
GENÇ ADAM: İnsan demeye bin şahit ister ha? Peki sen nesin. Orada yatmak dışında ne yapıyorsun sen. Seni daha insan yapan ne var.
ALICE: Kendimi iyi ifade edemiyorum.
GENÇ ADAM: Artık bana palavralar sıkmana katlanmayacağım.
ALICE: Ben senin annen olacak yaştayım.
GENÇ ADAM: Beni zorlama.
ALICE: Dost olamayacağımızı görüyorum.
GENÇ ADAM: Dost, dost! Senin gibilerle ancak mahşerde

dost olabilirim ben!

(Dışardan keskin bir ıslık sesi gelir. GENÇ ADAM çantasını kapatır.)

Bu işaret bana. Benim karga. Birini gördü herhalde.

(Diğer eşyalarını toplar.)

Sen hiçbir şey görmedin. Ben asla gelmedim buraya.

(Durup ayakkabılarını giyer.)

Hâlâ aynasızları çağırıp benim neye benzediğimi söyleyebilirsin. Onlar da beni bulurlar. Bunu yapabilirsin. Ne istersen yapabilirsin öyle değil mi.

ALICE: Benim çoğunlukla yaptığım şey hiçbir şey yapmamak. Öyle yapacağım. Sen burada değildin. *(Güler.)* Bu olay tekrarlanmayacak. Benim gibi istekli yumuşak ve meraklı bir müşteri bulamayacaksın. *(GENÇ ADAM duraksar.)*

GENÇ ADAM: Özür dilerim.

ALICE: Özür dileme.

GENÇ ADAM: Ben bir hayvan değilim. Ben de senin gibi bir insanım.

ALICE: Şimdi beni üzüyorsun.

GENÇ ADAM: Sağlıklı bir insan olmadığına üzüldüm. İyileşmeni dilerim. Söylemek istediğim bu.

(Islık sesi.)

Bu o. Benim arkadaş.

ALICE: Karga.

(GENÇ ADAM balkon kapısını açar.)

Hâlâ daha iyi bir şeyler yapabileceğini düşünüyorum. Gençliğin ile, dehşetli enerjinle, ve...

(Kapı kapanır. GENÇ ADAM gitmiştir.)

Dışarda her şey o kadar büyük ki.

(ALICE balkon kapısına doğru yürür. Perdeleri kapatır. Işıklar söner.)

ALICE'in yatak odası. Karyola, tekerlekli iskemle ve piyano dışında boşaltılmış durumda. Üst üste yığılmış şilteler sahnenin gerisinde yüksek bir yığın oluşturmuş. Balkon kapılarındaki perdeler çıkarılmış. Sokak giysileri içinde veya üzerine bir şal örtülmüş vaziyette ALICE yatağın üzerinde yatıyor. Hemşire piyanonun başında gamları çalışmaktadır. Günbatımı ışığı.

ALICE: Ben kalktım.
HEMŞİRE: Bu çok önemli.
ALICE: Benimle çocukmuşum gibi konuşma. Önemsiz demek istiyorsun aslında.
HEMŞİRE: Önemsiz demek istiyorum.
ALICE: Önemli-önemsiz-önemsiz-önemli.
HEMŞİRE: Sen ayağa kalktın.
(Hemşire gam çalışmaktan vazgeçerek Parsifal'den bir bölüm çalmaya başlar. Sonra tekrar gamlara döner.)
ALICE: O ürkütücü gölgeleri görmemek için ışıkları kapatarak.
HEMŞİRE: Sen ayağa kalktın.
ALICE: Büyümüş bile olsam...
HEMŞİRE: Bir daha ayağa kalkmasan bile.
(HEMŞİRE piyanonun başından kalkar.)
ALICE: Biraz daha büyük olmak isterdim. Fazla bir şey istemiyorum değil mi. Benimle kal.
HEMŞİRE: Kalacağım.

(Yatağın yanındaki tekerlekli iskemleye oturur.)

ALICE: Sen bana bir öykü okuyabilirsin. Ben sana bir tane anlatırım.

HEMŞİRE: Okurum.

ALICE: Mutlu sonu olmayan bir tane. Söylemeyiz.

HEMŞİRE: Ben söylerim.

ALICE: Ben gerçek bir insandım ya da farklı biri. Çaba gösterdim. Düşüyormuşum gibi hissediyorum.

HEMŞİRE: Seni tutarım.

ALICE: Bırak da uyuyayım. Bırak uyanayım. Bırak uyuyayım.

HEMŞİRE: Olur.

(Oda giderek aydınlanır. Daha aydınlanır. Birden tüm ışıklar söner.)

PERDE

Shakespeare'in bir kız kardeşi olduğunu varsayalım. Zeki, yazı yazma konusunda erkek kardeşi gibi olağanüstü yetenekli bir genç kız. Virginia Woolf, bir döneme imzasını atmış ünlü polemik yapıtı *Kendine Ait Bir Oda*'da bizden böyle bir durumu hayal etmemizi ister. Judith Shakespeare'in –Virginia Woolf ona bu adı vermişti– kendisini bir oyun yazarı yapabilecek içsel özgürlüğü bulabilmiş olmasını bekler misiniz? Bu yeteneğinin onda gizli kalmış olması ve sonuna kadar sessizliğini korumuş olması daha olasıdır. Bu sessizliğin nedeni bu yeteneğin yeterince yüreklendirilmemiş olması değildir. Sessizliğin asıl kaynağı kadınların tanımlanma ve dolayısıyla çoğunlukla kendilerini tanımlama biçimlerindedir. Çünkü fiziksel olarak çekici, sabırlı, evcil, duyarlı ve babalara, erkek kardeşlere ve kocalara karşı saygılı olma yükümlülüğü, büyük bir yaratıcı gücün gelişebilmesi için gerekli ben merkezcilik, hırs ve kayıtsızlıkla karşı karşıya gelir ve mutlaka çatışmak zorundadır.

Bildiğimiz kadarıyla Shakespeare'in bir kız kardeşi yoktu. Ancak erkek kardeşi Amerika'nın en büyük psikologu ve etik düşünürü William James olan büyük Amerikan romancısı Henry James'in bir kız kardeşi, çok parlak bir kız kardeşi olduğunu ve ona ne olduğunu biliyoruz. On dokuz yaşındayken ağır bir depresyona giren genç kız, hayatına son vermek için cesaretini toplamaya çalışmış, tam da ne oldukları anlaşılamayan çeşitli hastalıklarla pençeleşmiş, yurt dışına

gitmiş, yaşamını yatakta geçirerek günlük tutmaya başlamış ve kırk üç yaşında ölmüş...

İşte *Alice Yatakta*, kadınları ele alan bir oyun. Onların kuşkularını ve benliklerinin bilincine varma çabaları üzerine kurulu: Gerçek bir insan, on dokuzuncu yüzyılın en tanınmış Amerikan ailelerinden birinin beş çocuğundan en küçüğü (tek kız) Alice James üzerine temellendirilmiş özgür bir fantezi. Büyük bir işletmenin mirasçısı olan baba, din ve etik üzerine yazdığı kitaplarla ünlüdür. On üç yaşında geçirdiği bir kaza nedeniyle bir bacağı takma olan bir hayli eksantrik ve hırslı kişilikli baba çocuklarının da ilk öğretmeni olmuş ve çok küçük yaşta onları Avrupa'ya yolculuklara çıkarmış. (Bu ailede annenin çekingen, geri planda kalmayı seçmiş ve aile fertleri üzerinde çok az etkisi olan birisi olmasına şaşmamalı.) Alice James'in otuz yaşındayken hayatına kendi elleriyle son verme arzusunu ilk kez babasına açmış olduğu, onun da uzun ve ciddi bir söylevden sonra ona izin verdiği söylenir. 1884'te Alice ağabeyi Henry (Harry)'nin yerleştiği İngiltere'ye gider ve orada yatağa bağımlı bir halde göğüs kanserinden öleceği güne kadar, yedi buçuk yıl yaşar.

Herhalde hiçbir şey bir insanın adı kadar güçlü çağrışımlar yüklü ve aynı şekilde gelişigüzel seçilmiş değildir.

Benim tarihsel karakterimin adı Alice James, kaçınılmaz bir biçimde on dokuzuncu yüzyılın en ünlü Alice'i, Lewis Carroll'un *Alice Harikalar Diyarında*'sını çağrıştırıyor. Kendi dehası, özgünlüğü, hırsı ile ne yapacağını bilemeyen ve böylece hayatı boyunca bir özürlüye dönüşen bir kadının sıradan gerçekliği, kafamda yetişkinlerin keyfi dünyasını bir düş formunda keşfeden (bu da on dokuzuncu yüzyıl dünyasında yaygın ve yasal olarak kullanılan uyuşturucu esrar yoluyla gerçekleştirilen bir üslup) ve bu düşlerde duygularında

yaşadığı karmaşıklıklar, fiziksel boyut ve ölçülerde gelişigüzel değişimlerle verilen Viktorya devrinin bu kurgusal çocuk-kadınıyla birleşti.

Ve bir kez benim Alice'im *Alice Harikalar Diyarında*'nın Alice'i ile bütünleşince, Lewis Carroll'un kitabının en ünlü bölümü *Çılgın Bir Çay Partisi*'nden esinlenerek bir sahne tasarlayabileceğimi biliyordum.

Ben kendi çılgın çay partime, Alice'i teselli eder ve ona nasihatlarda bulunurlar umuduyla on dokuzuncu yüzyıl Amerikan yazarlarından ikisinin hayaletini davet ettim. İlki, tüm yaşamını ailesine adayan bir yandan da özgünlüğünü soldurmama çabası içinde elini eteğini dünyadan çekip bir yaşlı kız olmayı göze alan bir dâhi, Emily Dickinson'dı. Dickinson'm 1700'den fazla şiirinden ancak yarım düzinesi onun sağlığında yayımlanabilmişti.

Çay partisine mezarından çağrılı olan bir başka Amerikalı yazar Margaret Fuller, ilk önemli Amerikan kadın yazarlarından biriydi. Goethe üzerine bir araştırması ve bir öncü feminist çalışma olan *On Dokuzuncu Yüzyılda Kadın* adlı yapıtları ile tanınıyordu. Bir kaç yıl yaşadığı İtalya'dan Amerika'ya gemiyle dönerken genç İtalyan kocası ve bebeğiyle boğularak öldü. Bindikleri gemi, New York açıklarında Fire Adası'na yalnızca yüz metre kala çıkan bir fırtınada alabora olmuştu.

Çay partime ayrıca on dokuzuncu yüzyıl sahnelerinin iki tipik öfkeli kadınını da çağırdım: *Giselle* balesinin II. perdesinde, aşk ihanetine uğrayıp düğün günlerinden önce ölmüş kadınlardan oluşan bir grup hayalet kadının oluşturduğu grubun başı Wilis Kraliçesi Myrtha. Ve *Parsifal*'den benim küçük köstebeğim: suçluluk duygusuyla dolu, sert Kundry hep uyumak isteyen kadın.

Kalabalık çay partisini bir monolog izliyor. Alice erkek kardeşinin sık sık ziyaret ettiği ve Margaret Fuller'ın yaşadığı Roma'ya hayali bir yolculuk yapmak zorunda. Alice orada yalnızca özgürlüğünü değil, kendisi gibi ayrıcalıklıların dünyası dışındaki zorunluluklar ve acılar dolu dünyayı da, eli sakat bir küçük kızın temsil ettiği yoksulların dünyasını da hayal edecektir.

Psikolojik özürlülük durumu gibi burjuvalara özgü bir lükse sahip olmayan dünya ile gerçek karşılaşması, yatak odasına bir hırsızın girmesi ile oyun doruk noktasına ulaşıyor.

Kuşkusuz oyunumdaki her şey kurgusal. Çoğu olayı ben uydurdum. *Alice Yatakta*'yı 1990'm Ocak ayında iki haftada yazdım. Oyunu on yıl kadar önce baştan sona Roma'da tasarlamıştım. O sıra Pirandello'nun son oyunlarından *Beni Arzuladığınız Gibi*'yi sahneliyordum. Bu oyun da, gerçekten çaresiz olan ya da böyle görünmek isteyen bir kadın hakkındaydı.

Galiba tüm hayatım boyunca *Alice Yatakta*'yı yazmak üzere hazırlanıyordum.

Kadınların acısı ve öfkesi üzerine bir oyun. Ve son olarak hayal gücü üzerine bir oyun.

Aklın hapsedilmesi gerçeği. Ve hayal gücünün zaferi.

Ancak hayal gücünün kazandığı zaferler yeterli değil.

"ALICE: ZİHNİM. ZİHNİMDE YOLCULUK YAPABİLİRİM. ZİHNİMLE MARGARET'İN YAŞADIĞI ROMA'DAYIM. HARRY'NİN İNDİĞİ. ONLARIN KİTAPLARINI BİR KENARA BIRAKTIM. ŞİMDİ SIRA BANA GELDİ... SOKAKLARDA YÜRÜYORUM. İŞTE İMGELEMİN GÜCÜ..."

'GALİBA TÜM HAYATIM BOYUNCA *ALICE YATAKTA*'YI YAZMAK ÜZERE HAZIRLANIYORDUM. KADINLARIN ACISI VE ÖFKESİ ÜZERİNE BİR OYUN. VE SON OLARAK HAYALGÜCÜ ÜZERİNE BİR OYUN. AKLIN TUTSAKLAŞTIRILMASI OLGUSU. VE HAYAL GÜCÜNÜN ZAFERİ. ANCAK HAYAL GÜCÜNÜN KAZANDIĞI ZAFERLER YETERLİ DEĞİL.'

9.00

ISBN 975-7496-83-9
9 789757 496830